

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 7.6.2018
COM(2018) 441 final

2018/0231 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse ühtse turu, ettevõtete, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime ja Euroopa statistika programm ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 2017/826

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2018) 294 final} - {SWD(2018) 320 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Põhjused ja eesmärgid**

2. mail 2018 esitas Euroopa Komisjon ettepaneku liidu mitmeaastase finantsraamistiku kohta aastateks 2021–2027¹. Muu hulgas pani komisjon ette kehtestada uus ühtse turu programm. See programm aitab saavutada eesmärgi, mis on sätestatud mitmeaastasest finantsraamistikku käsitlevale ettepanekule lisatud poliitilises teatises,² kuna sellega tõhustatakse siseturu juhtimist, toetatakse tööstuse, eelkõige mikro- ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) konkurentsivõime suurendamist, edendatakse inimeste, loomade ja taimede tervist ja heaolu ning luuakse Euroopa statistika rahastamise raamistik. Ettepanekus on kavandatud eelarveeraldise suuruseks 4 089 miljonit eurot³. Peale selle aitab käesoleva määruse eesmärkide saavutamisele märkimisväärselt kaasa InvestEU fondist, eeskätt selle väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate komponendi kaudu eraldatav 2 000 miljonit eurot.

Siseturg on liidu nurgakivi. Oma loomisest saati on siseturg andnud suure panuse majanduskasvu, konkurentsivõimesse ja tööhõivesse. Siseturg on aidanud luua töökohti ja on taganud tarbijatele suurema valiku madalamate hindadega. See on jätkuvalt edasiviiv jõud tugevama, tasakaalustatuma ja õiglasema majanduse kujundamisel. Siseturg on üks liidu suurimaid saavutusi ja liidu kõige väärtuslikum vara üha enam üleilmastuvas maailmas. Sellegipoolest peab siseturg end pidevalt kohandama kiiresti muutuva keskkonnaga, mida iseloomustavad digitaalrevolutsioon ja üleilmastumine. See muudab keeruliseks reguleerimise ja õigusnormide täitmise tagamise.

Siseturu toimimise aluseks on suur hulk liidu õigusakte. Neis keskendutakse eelkõige konkurentsivõime, standardimise, tarbijakaitse, turujärelevalve ja toiduahela valdkonna reguleerimisele, kuid neil on ka mõju eeskirjadele, mis käsitlevad ettevõtlust, kaubandust, finantsteenuseid ja -asutusi ning õiglase konkurentsi edendamist, mis aitab luua siseturu toimimiseks üliolulised võrdsed tingimused. Paraku ei ole kadunud siseturu nõuetekohast toimimist pärssivad takistused ja neid tekib juurdegi. Eeskirjade kehtestamine on vaid esimene samm – sama tähtis on nad toimima panna.

Selleks on vaja anda üksikisikutele ja ettevõtjatele piisavat teavet nende õiguste kohta, avaliku sektori asutustele teadmisi eeskirjade kohaldamise kohta ja kohtutele nõutavat oskusteavet nende eeskirjade jõustamiseks. See tähendab, et kasutusele tuleb võtta teabevahendid, koolitusprogrammid ja erakorralised mehhanismid. Samuti on selleks vaja hoogustada liikmesriikide pädevate asutuste vahelist koostööd ning koostööd liikmesriikide pädevate asutuste ja komisjoni ja selle detsentraliseeritud asutuste vahel. Peale selle on liidu õigusraamistiku tõhusaks täitmiseks ja ajakohastamiseks ning selle kiireks kohandamiseks pidevalt muutuva keskkonnaga vaja ajakohaseid analüüse, uuringuid või hindamisi, mis põhinevad kvaliteetsetel, võrreldavatel ja usaldusväärsel andmetel.

Kavandatud programmi on koondatud meetmed, mida rahastati viie varasema programmi raames ettevõtjate konkurentsivõime, tarbijakaitse, finantsteenuste klientide ja lõppkasutajate, finantsteenustega seotud poliitikakujundamise ja toiduahela valdkonnas või mida rahastati

¹ COM(2018) 322 final.

² COM(2018) 321, lk 7–9.

³ COM(2018) 321, lk 29.

varem mitmelt komisjoni eelarverealet,⁴ mis kõik on seotud siseturu ja VKDe konkurentsivõimega. Kavandatud programm sisaldab ka uusi algatusi,⁵ mille eesmärk on parandada siseturu toimimist. Kõiki neid meetmeid ühendab nende ühine eesmärk reguleerida, ellu viia, hõlbustada ja jõustada mitmesugust tegevust, ning kaitsta kõikvõimalikke osalejaid siseturul, samuti säilitada siseturg, mis toimib ka edaspidi ilma katkestusteta. Seega on kogu see tegevus hästi toimiva siseturu vaatenurgast eri moel oluline ja selle rahalist toetamist tuleb jätkata. Kavandatud programmis nähakse ette mitmesuguste varasemate meetmetega jätkamine, ühtlustades ja ära kasutades nende meetmete ja uute meetmete vahelist sünergia.

Täiendavaks lihtsustamiseks koondatakse kõik liidu tasandil keskselt hallatavad rahastamisvahendid, sealhulgas VKEde jaoks ette nähtud võla- ja kapitaliinstrumendid, InvestEU fondi⁶. Seepärast rakendatakse laenuatagatist, mida varem anti VKEdele COSME programmi⁷ raames, nüüd InvestEU fondi⁸ VKEde komponendi raames. COSME programmi alusel emiteeritavate võla- ja kapitaliinstrumentide saajatele kindlustatakse rahalise abi jätkumine ja sujuv üleminek InvestEU fondi kasutamisele.

Seega on programmi eesmärk parandada siseturu toimimist. Sellega nähakse ette paindlikum ja kohanemisvõimelisem rahastamisraamistik, et kaitsta hästi toimivat siseturgu kõige kulutõhusamal viisil. Eelarvepiirangute tõttu peab liit taotlema siseturu toetamisel sünergia ning vältima dubleerimist ja killustatust. Samuti peab liit muutma oma meetmed üksikisikute, tarbijate, ettevõtjate ja pädevate asutuste jaoks nähtavamaks ja sidusamaks, kuna suur hulk erinevaid vahendeid ja toetusprogramme võib tekitada segadust. Seepärast nähakse programmis ette eelarvevahendid, et toetada süvendatud ja õiglasema siseturu väljakujundamist ühtlustatud ja paindliku rahastamisraamistiku kaudu.

Kuna hulk programmi algatusi on uued ja konkurentsitingimusi mõjutab iseäranis siseturu dünaamiline areng, mille kiirust ja ulatust on keeruline hinnata, on selles programmi osas vaja eeldatavasti paindlikkust, et toime tulla muutuvate vajadustega.

Lisaks luuakse programmiga finantsraamistik Euroopa statistika jaoks, et esitada Euroopa kohta kvaliteetset, võrreldavat ja usaldusväärset statistikat, millest saab lähtuda kogu liidu poliitika kujundamisel, järelevalvel ja hindamisel, ning asendatakse varasem Euroopa statistika programm. Sellega asendatakse käesoleva programmi eelkäija, Euroopa statistikaprogramm⁹. Tuleb toonitada, et ehkki Euroopa statistika kahtlemata aitab ellu viia siseturupoliitikat, on selle kohaldamisala siseturust märksa laiem, kuna see teenib kõigi liidu poliitikavaldkondade huve.

⁴ Finantsteenuste siseturu rakendamine ja arendamine; äriühinguõigus; siseturu haldamise vahendid; standardimise toetamine, kaupade ja teenuste siseturu toimimine ja arendamine, tolli- ja maksupoliitika arendamine.

⁵ Klasterite ühistgevuse algatus „Ambitsioonikas ja innovaatiline konkurentsipoliitika liidu tugevdamiseks digitaalajastul“.

⁶ COM(2018) 439 final.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1287/2013, millega kehtestatakse ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME) (2014–2020) ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1639/2006/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 33).

⁸ „Tänapäevane eelarve liidu jaoks, mis hoiab, kaitseb ja avarab võimalusi. Uus mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027“, COM(2018) 321 final, lk 18–19.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määrus (EL) nr 99/2013 Euroopa statistikaprogrammi 2013–2017 kohta (ELT L 39, 9.2.2013, lk 12).

- **Kooskõla kehtivate õigusnormidega**

Programm aitab kaasa süvendatud ja õiglasema siseturu väljakujundamisele, toetades ühtse turu strateegia,¹⁰ digitaalse ühtse turu strateegia,¹¹ kapitaliturgude liidu tegevuskava¹² ja paketi „Uus kokkulepe tarbijatega“¹³ elluviimist. Tugevas ühtses turus nähakse ka tugevama liidu eeltingimust, nagu ütles komisjoni president oma 2017. aasta kõnes Euroopa Liidu olukorra kohta¹⁴.

Siseturu juhtimise tugevdamisega reageeritakse ka arvukatele nõukogu järeldustele ja Euroopa Parlamendi resolutsioonile ühtse turu kohta. Neist märkimisväärsimad on konkurentsivõime nõukogu 29. veebruari 2016. aasta järeldused ühtse turu strateegia kohta (6622/16) ja Euroopa Parlamendi 26. mai 2016. aasta resolutsioon ühtse turu strateegia kohta (2015/2534(INI)).

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kavandatud programm on kooskõlas liidu muude kavandatud tegevusprogrammide ja fondidega, millega taotletakse seonduvates pädevusvaldkondades sarnaseid eesmärke. Eelkõige täiendavad käesoleva programmi meetmed programmide „Toll“¹⁵ ja „Fiscalis“¹⁶ meetmeid, mille eesmärk on samuti toetada ja parandada siseturu toimimist.

Kavandatud programm edendab sünergiat ja vastastikust täiendavust, toetades InvestEU fondist¹⁷ VKEsid ja ettevõtlust. Lisaks 1 000 miljonile eurole, mis on ette nähtud selleks, et pakkuda käesoleva programmi raames VKEde konkurentsivõime suurendamiseks finantsinstrumente mittehõlmavat toetust, rakendatakse InvestEU VKEde komponendi raames VKEde tagatissüsteemi, mille eelarve on 2 000 miljonit eurot.

Programm täiendab toetust, mida antakse VKEdele ja ettevõtlusele Euroopa Regionaalarengu Fondist¹⁸. Programmiga taotletakse sünergiat programmiga „Euroopa horisont“¹⁹ ja kosmoseprogrammiga,²⁰ innustades VKEsid kasu saama läbimurdelisest innovatsioonist ja muudest nende programmide raames välja töötatud lahendustest. Programm täiendab ka digitaalse Euroopa programmi,²¹ mille eesmärk on edendada liidu majanduse ja avaliku sektori digiteerimist.

Peale selle taotletakse kavandatud programmiga sünergiat õiguse, õiguste ja väärtuste fondiga,²² mille eesmärk on toetada liikmesriikide õigussüsteemide tõhususe huvides Euroopa õigusruumi edasiarendamist, mis on väga tähtis selleks, et tagada Euroopas õiglane ja kulutõhus majandus.

¹⁰ „Euroopa digitaalse ühtse turu strateegia“, COM(2015) 192 final.

¹¹ „Ühtse turu täiustamine: rohkem võimalusi inimestele ja ettevõtetele“, COM(2015) 550 final.

¹² „Kapitaliturgude liidu loomise tegevuskava“, COM(2015) 468 final.

¹³ COM(2018) 0185 final.

¹⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_et.htm.

¹⁵ COM(2018) 442 final.

¹⁶ COM(2018) 443 final.

¹⁷ COM(2018) 439 final.

¹⁸ COM(2018) 372 final.

¹⁹ COM(2018) 435 final.

²⁰ COM(2018) 447 final.

²¹ COM(2018) 434 final.

²² COM(2018) 375 final.

Kavandatud programm on kooskõlas programmiga „Erasmus“²³ ja Euroopa Liidu Solidaarsusfondiga²⁴ ning Euroopa Sotsiaalfond Plussiga²⁵. Programm edendab hästi toimiva siseturu jaoks üliolulist tööjõu ja noorte liikuvust.

Lõpetuseks, kavandatud programmi raames toetatavaid toiduahela meetmeid, näiteks looma- ja taimetervise seotud kriisi korral rakendatavaid veterinaar- ja fütosanitaarmedeid, võidakse täiendada liidu ühise põllumajanduspoliitika eelarvest rahastatavate turupõhiste sekkumistega²⁶.

Vajaduse korral tuleks programmi meetmeid kasutada turutõrgete või mitteoptimaalsete investeerimisolukordade proportsionaalseks kõrvaldamiseks, vältides erasektorist pärit rahastuse dubleerimist või väljatõrjumist ning luues selget Euroopa lisaväärtust. Sellega tagatakse programmi meetmete ja ELi riigiabi eeskirjade kooskõla, vältides siseturul põhjendamatuid konkurentsimoonutusi.

Käesolevas ettepanekus on ette nähtud määruse kohaldamine alates 1. jaanuarist 2021. Ettepanek esitatakse 27 liikmesriigile, sest 29. märtsil 2017 sai Euroopa Ülemkogu Ühendkuningriigilt teate tema kavatsuse kohta astuda välja Euroopa Liidust ja Euratomist Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohaselt.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liidu õigusakti õigusliku aluse valimisel lähtuda objektiivsetest näitajatest, mida saab kohtulikult kontrollida. Kui aluslepingus on erisäte, mis võib olla asjaomase meetme õiguslik alus, tuleb selle meetme aluseks võtta nimetatud säte. Kui meetme kontrollimise käigus selgub, et sellega taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üks neist eesmärkidest või valdkondadest on määratletav peamisena, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab meetmel olema üksainus õiguslik alus, st peamisest või ülekaalukast eesmärgist või valdkonnast tulenev õiguslik alus. Sellise meetme puhul, millel on samaaegselt mitu lahutamatu seotud eesmärki või reguleeritavat valdkonda, millest ükski ei ole teistega võrreldes kõrvalise tähtsusega, on Euroopa Kohus sedastanud, et kui seetõttu kuuluvad kohaldamisele aluslepingu erinevad sätted, peab meede erandina põhinema vastavatel erinevatel õiguslikel alustel. Kahe õigusliku aluse kasutamine on välistatud juhul, kui kummagi õigusliku aluse jaoks ettenähtud menetlused on ühildamatud²⁷.

Alusaktid, millega on kehtestatud praegu kehtivad programmid, mis lõimitakse kavandatud programmi, põhinevad erinevatel õiguslikel alustel. Nende hulka kuuluvad järgmised Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „EL toimimise leping“) artiklid:

- artikkel 114 meetmete puhul, mis toetavad finantsaruandlust ja auditeerimist²⁸ (ning suure arvu siseturumeetmete puhul, mis sisaldavad täiendavaid rahastamissätteid);
- artikli 169 lõike 2 punkt b tarbijakaitse puhul²⁹;
- artikkel 43 ja artikli 168 lõike 4 punkt b veterinaar- ja fütosanitaarmedeid³⁰;

²³ COM(2018) 367 final.

²⁴ COM(2018) 393 final.

²⁵ COM(2018) 382 final.

²⁶ COM(2018) 322 final, artikkel 10.

²⁷ ECLI:EU:C:2012:525, kohtuotsus, parlament vs. nõukogu, C-490/10, punktid 44–47.

²⁸ Määrus (EL) nr 258/2014.

²⁹ Määrus (EL) nr 254/2014 ja määrus (EL) nr 2017/826.

- artikkel 197 halduskoostöö kohta;
- artikkel 173, millega ergutatakse ettevõtjate, eelkõige VKEde arenguks soodsa keskkonna loomist;
- artikkel 195 turismi kohta ning
- artikkel 338 statistika kohta.

Saavutatud sünergiaid silmas pidades on varasemate programmide liitmisel jõutud selleni, et ettepanekus käsitletakse samaaegselt nelja lahutamatu seotud valdkonda, millest ükski ei ole teistega võrreldes kõrvalise tähtsusega. Need valdkonnad on

- siseturg (ELi toimimise lepingu artikkel 114);
- veterinaar- ja fütosanitaarmed (ELi toimimise lepingu artikkel 43 ja artikli 168 lõike 4 punkt b);
- ettevõtjate, eelkõige VKEde arenguks soodsa keskkonna loomise ergutamine (ELi toimimise lepingu artikkel 173) ning
- statistika liidu poliitika kujundamiseks (ELi toimimise lepingu artikkel 338).

Seega on käesoleva programmi õiguslikud alused ELi toimimise lepingu artikkel 114; artikli 43 lõige 2 ja artikli 168 lõike 4 punkt b; artikkel 173 ja artikkel 338.

• **Subsidiaarsus**

Süvendatud ja õiglasema siseturu väljakujundamiseks on vaja hästi toimivat õigusraamistikku, teadlikke ja õigustega üksikisikuid, tarbijaid ja ettevõtjaid ning konkurentsivõimelist tööstussektori ökosüsteemi. Üksi tegutsedes ei suuda liit ega liikmesriigid seda saavutada. Ehkki siseturu väljakujundamise eest kohapeal vastutavad eeskätt liikmesriigid, on komisjon aluslepingute täitmise järelevalvajana ja liit tervikuna huvitatud selle tagamisest, et see eesmärk saavutatakse sidusalt, nii et üksikisikutel, tarbijatel ja ettevõtjatel oleksid kogu Euroopas samad õigused ja võimalused. Meetmeid tuleb võtta liidu tasandil, et tagada siseturu pidev areng, diskrimineerimiskeelust kinnipidamine, tarbijakaitse, tõhus konkurents liikmesriikide suutlikkuse ja koostöö suurendamine ning piiriüleste probleemide lahendamine. On vaja ühiseid eeskirju ja Euroopa koostööd, et komisjon ja liikmesriikide pädevad asutused saaksid töötada tegevustasandil sidusalt.

Selline tihe koostöö ja koordineerimine on võimalik saavutada üksnes tsentraliseeritud lähenemisviisi abil, mida ideaaljuhul tuleks rakendada liidu tasandil. Kavandatud programmi meetmed on kulutõhusamad sellest, kui iga liikmesriik looks omaenda kahe- või mitmepoolse koostööraamistiku. Vahendeid koondades tugineb programm mastaabisäästule. See võimaldab samal ajal suurendada avalikkuse, tarbijate, ettevõtjate ja liikmesriikide pädevate asutuste seas usaldust siseturu vastu.

Vajadust liidu sekkumise järele tõestati juba varasemate programmide puhul. Kavandatud programmis seda aluspõhimõtet ei muudeta.

Seega saab käesoleva programmi kehtestada vaid liidu tasandil, sest meetmete võtmiseks on vaja liikmesriikidevahelist aktiivset koostööd ja koordineerimist.

- **Proportsionaalsus**

Kavandatud programm aitab tõhusalt täita ja ajakohastada liidu õigusraamistikku ning kohendada seda kiiresti pidevalt muutuva keskkonnaga. Seda tehakse muu hulgas andmete kogumise ja analüüsimise, uuringute, hindamiste ja poliitikasoovituste kaudu. Enam kui pool kavandatud eelarvest kulutatakse suutlikkuse suurendamise meetmetele ning liikmesriikide ühistegevuse ning liikmesriikide pädevate asutuste, komisjoni ja liidu detsentraliseeritud asutuste ühistegevuse hõlbustamiseks. Peale selle rahastatakse programmi kaudu mehhanisme, mis võimaldavad üksikisikutel, tarbijatel ja ettevõtjate esindajatel osaleda otsustusprotsessis. Samuti tõhustatakse sellega oskusteabe ja teadmiste vahetamist ja levitamist. Programmi raames toetatakse väga konkreetset liiki meetmeid järgmistes valdkondades: konkurentsivõime suurendamine (eriti VKEde seas), standardimine ja erakorralised meetmed toiduahelas.

Lisaks nähakse programmiga ette raamistik, et rahastada Euroopa statistika arendamist, tegemist ja levitamist määruse (EÜ) nr 223/2009³¹ artikli 13 tähenduses.

Ühegi meetmega ei minda kaugemale sellest, mis on tingimata vajalik, et saavutada programmi eesmärgid hästi toimiva siseturu väljakujundamise, VKEde konkurentsivõime ja Euroopa statistika valdkonnas. Meetmed põhinevad kohapealsete tegelike vajaduste analüüsil, ent arvesse on võetud ka õiguslikke nõudeid (nt erakorralised veterinaar- ja fütosanitaarmed, Euroopa statistika). Komisjon teostab vastavalt aluslepingutes sätestatud tingimustele koordineerivaid, täitev- ja juhtimisfunktsioone.

Seega saavutatakse programmi eesmärgid märksa proportsionaalsemalt liidu tasandil kui liikmesriikide tasandil.

Liidu lisaväärtust on käsitletud mõjuhinnangu punktis 3.3.

- **Vahendi valik**

Nagu on järeldatud mõjuhinnangus, on asjakohane liidu sekkumine rahastamisprogrammi kaudu. Kõikide varasemate programmide ning varem siseturu, VKEde konkurentsivõime ja Euroopa statistika eelarveridadelt rahastatud meetmete koondamisel ühte programmi paraneb meetmete sidusus ja lõimitus. Samal ajal väheneb lahknevate ja killustatud rahastamiseeskirjade arv.

Kooskõlas seadusandliku poliitikaga, mille komisjon on vastu võtnud mitmeaastase finantsraamistiku raames, tehakse ettepanek kehtestada käesolev rahastamisprogramm määruse kujul.

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

3. TAGASIVAATELISE HINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

• Praegu kehtivate õigusaktide tagasivaateline hindamine või toimivuse kontroll

Kavandatud programm tugineb varasemate programmide hindamisel saadud õppetundidele. Samuti on selles arvesse võetud varem siseturu eelarveridadelt rahastatud meetmeid käsitlevate hindamiste ja avalike konsultatsioonide tulemusi ning hinnatud vajadust rakendada uusi meetmeid.

Väärib märkimist, et vaid 6 % ELi kodanikest leiab, et nad on hästi kursis oma õigustega liidu kodanikuna, ja üksnes 36 % on seda meelt, et nad on nende õigustega võrdlemisi hästi kursis³². Ühtse digivärava teemalise avaliku konsultatsiooni³³ käigus oli 80 % ettevõtjatest arvamusel, et riiklike nõuete täitmine teistes riikides on keeruline. 60 % üksikisikute meelest oli keeruline või mõnevõrra keeruline teada, milliseid riiklikke nõudeid neil tuleb järgida asudes elama mõnda teise liikmesriiki³⁴.

Õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) raames tehtud hindamisel,³⁵ kus vaadeldi turujärelevalve toimimist toodete puhul, ilmnas samuti ettevõtjate vähenenud teadlikkus eeskirjadest ja vähenenud läbipaistvus seoses toodete nõuetelevastavusega. Hindamise käigus leiti, et mittevastavus on muu hulgas tingitud turujärelevalve killustatusest liidus. Turujärelevalveasutuste ühismeetmete rahastamiseks on vaja sidusamat koordineerimisraamistikku, et vähendada siseturul nõuetele mittevastavate toodete hulka.

Konkurentsipoliitikaga seoses ilmnas Eurobaromeetri 2010. ja 2014. aasta uuringutest, et avalikkus ei ole teadlik sellest, kuhu pöörduda, kui neil tuleb silmitsi seista kõrgemate hindadega, väiksema toodete või tarnijate valikuga või madalama kvaliteediga. Peale selle osutas Eurobaromeetri 2016. aasta uuring sellele, et teadmised ja teadlikkus riigiabi eeskirjadest on vaid piiratud.

Tarbijakaitseprogrammi hindamisel³⁶ juhiti tähelepanu programmi aeglusele reageerimisel uutele turuprobleemidele, mis on tingitud kiiretest ja sageli ettearvamatutest sotsiaalsetest ja tehnoloogilistest muutustest. Samuti toodi hindamise käigus välja teatud liikmesriikides esinevad konkreetset piirangud, mis takistavad programmi optimaalset kasutamist, üldjuhul piiratud vahendite tõttu.

Toiduahela programmi vahehindamisel³⁷ ilmnas, et kõik meetmed, mille jaoks antakse selles valdkonnas liidu rahalist toetust, on inimeste, loomade ja taimede tervise vaatenurgast kogu toiduahelas jätkuvalt olulised. Samuti on see programm osutunud paindlikuks reageerimisel tekkivatele kaasrahastamisvajadustele, eriti loomataudide ja taimekahjurite esinemise korral.

³² Eurobaromeetri uuring nr 430 „European Union citizenship“, märts 2016.

³³ https://ec.europa.eu/growth/content/public-consultation-single-digital-gateway-0_en.

³⁴ Komisjoni talituste tödokument „Kokkuvõttev aruanne sidusrühmadega ühtse digivärava üle peetud konsultatsiooni kohta“, mis on lisatud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ühtne digivärv teabe ja menetluste ning abi- ja probleemilahendamisteenuste pakumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (SWD/2017/0212 final — 2017/086 (COD)).

³⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=SWD:2017:0469:FIN>.

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta määrus (EL) nr 254/2014, mis käsitleb mitmeaastast tarbijakaitseprogrammi aastateks 2014–2020 ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1926/2006/EÜ (ELT L 84, 20.3.2014, lk 42).

³⁷ Määruse (EL) nr 652/2014 vahehindamine.

Lõpetuseks, Euroopa statistikaprogrammi käimasoleva hindamise³⁸ raames on selgunud vajadus arendada alalist suutlikkust reageerida kiiremini tekkivatele andmetega seotud vajadustele. Üleilmastumine, digiteerimine ja kiired tehnoloogilised muutused muudavad keeruliseks majandustulemuste mõõtmise põhialuste, st sisemajanduse koguprodukti ja peamiste majandusnäitajate kasutamise. Seepärast tuleb teha märkimisväärsed jõupingutusi ka selleks, et töötada välja uued meetodid. Andmete kogumist tuleb kohandada, et hõlmata kõik kättesaadavad andmeallikad.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Avalik konsultatsioon mitmeaastast finantsraamistikku käsitleva ettepaneku üle toimus 10. jaanuarist 9. märtsini 2018. Küsimustik hõlmas investeringuid, teadusuuringuid ja innovatsiooni, VKEsid ja siseturgu.

Ligikaudu 80 % sidusrühmadest leidis, et liidu programmid ja vahendid toovad rohkem lisaväärtust kui oleks võimalik saavutada riigi tasandil. Liidu lisaväärtuse kõige paremaks näiteks peeti siseturgu, milles nähti reaalselt ja käegakatsutavat väärtust loovat avalikku hüve.

Kõige olulisemateks programmiga seotud ülesanneteks pidas valdav osa vastajatest VKEde ja tööstuse arengu toetamist ning õiglase konkurentsi ja toiduohutuse tagamist. Üldiselt võttes oli 20–50 % vastajatest seda meelt, et programmiga seotud poliitikameetmed aitasid täielikult või võrdlemisi hästi neid ülesandeid täita. Kõige tulemuslikumaks hinnati meetmeid kauba sujuva ringluse tagamiseks liidus (50 % kõikidest vastustest). Järgnesid tööstuse arengu toetamine (42 %), liidu statistika esitamine (40 %) ning kapitalivoogude ja investeringute toetamine (39 %). Vaid 12 % vastajatest leidis, et need poliitikameetmed ei ole üldse edukad.

- **Mõjuhinnang**

Kavandatava programmi kohta tehti mõjuhinnang. Analüüsiti järgmist kolme üldist stsenaariumi.

- Variant 1: **senise olukorra säilitamine**, mis tähendab, et praeguste mitmeaastaste programmide ja eelarveridade rakendamine jätkub ning lisanduvad eraldi alusaktide kaudu tehtavad uued kulused käsitlevad ettepanekud.
- Variant 2: **integreerimine**, mille kohaselt võetakse vastu uus programm, et rakendada praeguseid ja uusi programme ning programmi kohaldamisalasse jäävaid eelarveridu. Seda tehakse ühe alusakti kaudu, mis on piisavalt paindlik, et säilitada konkreetset õiguslikud ja institutsioonilised nõuded.
- Variant 3: **täielik ühtsus**, mille puhul kõik programmi kohaldamisalasse kuuluvad programmid koondatakse ühte alusakti ning kõikidele selle kohaldamisalasse jäävatele meetmetele kehtestatakse identsed õiguslikud ja institutsioonilised nõuded.

Eelistatud variandiks peeti varianti 2 ehk uut integreeritud programmi. Tunnistati, et ambitsioonikuse poolest jääb see küll variandile 3 alla, kuid on teostatav ning pragmaatiline viis saavutada täiendav lihtsustamine, paindlikkus ja sünergia programmi kohaldamisalasse kuuluvate programmide ja eelarveridade üleselt. Samal ajal võimaldab see hõlmata üksikute programmide juhtimist käsitlevad konkreetset õiguslikud ja institutsioonilised nõuded. Näited

³⁸ Aruanne ei ole veel avaldatud, kuid sellega on võimalik tutvuda, kui esitada Eurostatile sellekohane taotlus.

on erakorralised veterinaar- ja fütosanitaarmed ning Euroopa statistikaprogramm,³⁹ millel on spetsiaalne institutsiooniline ja juhtimisraamistik, mis ei ole programmi muude osade puhul asjakohane.

Õiguskontrollikomitee esitas mõjuhinngu kohta positiivse arvamuse⁴⁰. Samas esitas õiguskontrollikomitee ka mitu tähelepanekut ja soovitusi täiustuste tegemiseks, millele reageeriti järgmisel viisil.

Õiguskontrollikomitee soovitus	Tehtud muudatused
Aruannet tuleks ajakohastada, et kajastada ja selgitada kõige viimaseid programmi kohaldamisala kohta tehtud otsuseid.	Punkti 1.1 „Kohaldamisala ja taust“ on laiendatud, et kajastada ühtse turu programmi kohaldamisala.
Aruande sissejuhatuses võiks paremini selgitada programmispetiifiliste lisade laadi. Tuleks kaotada lisade ja aruande vahelised vasturääkivused. Sissejuhatus peaks sisaldama põhjaruande lisades esitatud järeldusi, mis on olulised ühtse turu programmi eelarve vaatenurgast. Selles tuleks täpsustada üksikutes programmides järgmisel perioodil tehtavad muudatused. Samuti peaks poliitilise tausta ja uute prioriteetide tutvustuses kajastuma selgemalt sidusrühmade panus. Aruandes tuleks selgitada, kuidas on nõuetekohaselt arvesse võetud muret, mida on väljendatud eeskätt seoses prioriteetide seadmisega, näiteks tervise ning ohutu ja säästva toiduahela puhul.	Programmispetiifiliste lisade laadi on selgitatud punktis 1.1 „Kohaldamisala ja taust“. Ühtse turu programmi (all)programmide põhijäreldusi on selgitatud mõju hindamise põhjaruandes esitatud tabelis (punkt 1.3 „Ühtse turu programmiga hõlmatud programmide ja eelarveridade puhul saadud peamised õppetunnid“) ja (all)programmide peamised muudatused on lisatud tabelisse (punkt 2.1 „Peamised muudatused olemasolevates programmides/eelarveridades“). Peale selle on selgitatud sidusrühmade seisukohti.
Aruandes on sõnastatud ühtse turu programmi ühised prioriteedid, kuid selles võiks käsitleda põhjalikumalt nende prioriteetide ja allprogrammide tähtsuse järjekorda seadmist. Analüüs võiks kajastada tegevuse vähendamise ja/või sünergia saavutamise stsenaariume, mille abil toime tulla tõenäoliselt piiratud eelarvega.	Aruandele on lisatud punkt 3.3 „Võimalik prioriteetide seadmine EL 27 lähtestsenaariumi korral“.
Aruandes võiks paremini selgitada ühtse turu programmi ja muude mitmeaastase finantsraamistiku programmide vahendite vahelist sidusust ja võimalikku sünergia.	Punkti 1.1 on lisatud peakirja „Erandid kohaldamisalast ja sidusus muude mitmeaastase finantsraamistiku programmidega“ alla teave, mis käsitleb sidusust ja võimalikku koostoidet muude

³⁹ Nagu on sõnastatud määruses (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta.

⁴⁰ COM(2018) 294 final.

	programmidega.
--	----------------

- **Lihtsustamine**

Nagu on selgitatud eespool, on kavandatud programmi koondatud meetmed, mida rahastati kuue varasema programmi, sealhulgas Euroopa statistikaprogrammi raames, kuid ka meetmed, mida varem rahastati mitmelt siseturuga seotud eelarverealet⁴¹. Programm sisaldab ka uusi algatusi,⁴² mille eesmärk on parandada siseturu toimimist.

Kavandatud programmiga seega lihtsustatakse ja kasutatakse eri meetmete vahelist sünergiat. Samuti nähakse sellega ette paindlikum ja kohanemisvõimelisem rahastamisraamistik, mille eesmärk on kaitsta ja süvendada hästi toimivat siseturgu kõige kulutõhusamal viisil.

- **Põhiõigused**

Programm tagab täieliku kinnipidamise Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õigustest ja põhimõtetest ning aitab mitut sellist õigust rakendada. Programmi eesmärk on eelkõige tagada kodanike tervis vastavalt harta artiklile 35 ja tarbijakaitse vastavalt harta artiklile 38. Programm aitab ka tagada harta artiklis 47 sätestatud õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele. Samuti on programmi eesmärk tugevdada ettevõtlusvabadust vastavalt liidu õigusele ning siseriiklikele õigusaktidele ja tavadele (artikkel 16).

4. MÕJU EELARVELE

2. mail 2018 võttis komisjon vastu ettepaneku järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta ajavahemikuks, mis algab 2021. aastal. Vastavalt nimetatud ettepanekule sisaldab käesolev määrus 2021. aastal algavaks ajavahemikuks 4 088 580 000 euro (jooksevhindades) suurust eelarveraamistikku.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kavandatud programm viiakse ellu peamiselt otsese eelarve täitmise kaudu, kasutades eeskätt toetusi, auhindu ja hankeid.

Teatavad programmi osad viivad eeldatavasti ellu rakendusametid. Need hõlmavad eelkõige meetmeid, mis on seotud ettevõtjate ja VKEde konkurentsivõimega, inimeste, loomade ja taimede tervist toiduahelas käsitleva koolitusega ning loomade heaolu toetamisega.

Programmi mõju hinnatakse vahe- ja lõpphindamise raames ning kindlaksmääratud kõrgetasemeliste peamiste tulemusnäitajate pideva jälgimise teel. Hindamine toimub kooskõlas 13. aprillil 2016 sõlmitud paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe⁴³ punktidega 22 ja 23, kus kolm institutsiooni kinnitavad, et olemasoleva poliitika ja õigusaktide hindamine peaks moodustama aluse võimalike edasiste meetmete mõju

⁴¹ Eelarveread, mille raames toetatakse finantsteenuste siseturu rakendamist ja arendamist, äriühinguõigust, siseturu haldamise vahendeid, standardimist, kaupade ja teenuste siseturu toimimist ja arendamist ning tolli- ja maksupoliitika arendamist.

⁴² Klasterite ühistegevuse algatus „Ambitsioonikas ja innovaatiline konkurentsipoliitika liidu tugevdamiseks digitaalajastul“.

⁴³ Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel 13. aprillil 2016 sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1–14).

hindamiseks. Hinnatakse programmi mõju kohapeal, võttes aluseks näitajad ja eesmärgid ning üksikasjaliku analüüsi selle kohta, mil määral saab vahendit pidada asjakohaseks, tõhusaks ja tulemuslikuks, piisavat liidu lisaväärtust loovaks ja sidusaks muude liidu poliitikavaldkondadega. Arvesse võetakse saadud õppetunde, et kindlaks teha mis tahes vajakajäämised või probleemid või mis tahes võimalused meetmeid või nende tulemusi veelgi parandada ja muuta nende mõju võimalikult suureks.

Kulutõhususe tagamiseks hinnatakse programmi tulemusi ja väljundeid korrapäraselt tervikliku järelevalvesüsteemi abil, võttes aluseks kindlaksmääratud näitajad. Kuna programmil on enamasti toetav roll – programm aitab liikmesriikide ametiasutustel jagada teavet ja suurendada oma suutlikkust –, jälgitakse järelevalvesüsteemi rakendades muu hulgas programmi raames toimuva tegevuse edenemist, kasutades tulemusnäitajaid.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

I peatükk – Üldsätted

Programmi kohaldamisala hõlmab terviklikult siseturgu, VKEde konkurentsivõimet ja Euroopa statistikat.

Programmi erieesmärgid on järgmised:

- parandada siseturu toimimist;
- suurendada ettevõtjate, eriti VKEde konkurentsivõimet;
- suurendada standardimist;
- edendada tarbijate huve;
- aidata kaasa inimeste, loomade ja taimede hea tervise tagamisele kogu toiduahelas ning
- koostada ja edastada Euroopa kohta kvaliteetset statistikat.

Programmis võivad osaleda liikmesriigid, Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) liikmed, kes on ühtlasi Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmed, ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid. Kooskõlas liidu üldise poliitikaga võivad teatud tingimustel osaleda programmis ka Euroopa naabruspoliitika riigid. Peale selle on programm avatud Šveitsile kooskõlas tingimustega, mis on kehtestatud Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga statistikaalase koostöö kohta⁴⁴.

Programmi rakendamisel kasutatakse liidu eelarve kõige sagedamini kasutatavaid rahastamismehhanisme, nimelt riigihankeid ja toetusi.

II peatükk – Toetused

Selles peatükis käsitletakse üldist liiki meetmeid, mida kohaldatakse kõikide erieesmärkide puhul. Nende hulka kuuluvad

- toetus liidu õigusraamistiku tõhusaks jõustamiseks ja ajakohastamiseks andmete kogumise ja analüüsimise kaudu;

⁴⁴ ELT L 90, 28.3.2006, lk 2.

- uuringud ja hindamised;
- suutlikkuse suurendamise meetmed ning liikmesriikide ühistegevuse ning liikmesriikide pädevate asutuste, komisjoni ja liidu detsentraliseeritud asutuste ühistegevuse hõlbustamine;
- selliste mehhanismide rahastamine, mis võimaldavad üksikisikutel, tarbijatel ja ettevõtjate esindajatel anda panus otsustusprotsessi, ning
- oskusteabe ja teadmiste vahetamise ja levitamise tõhustamine.

Lisaks loetletakse selles peatükis väga konkreetsed ja sihipärased rangelt piiratud liiki meetmed järgmistes valdkondades: konkurentsivõime suurendamine, eriti VKEde seas, standardimine ja erakorralised meetmed toiduahelas. Samuti loetletakse selles peatükis konkreetsed meetmed, millega rakendatakse raamistikku, mille raames rahastatakse Euroopa statistika arendamist, tegemist ja levitamist määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 13 tähenduses.

Et saavutada võimalikult suur lihtsustamine, nähakse selle peatükiga ette kas lisatingimused või erandid, mis tehakse finantsmäärusest üksuste rahastamiskõlblikkuse, projektikonkursi korraldamise nõude, kaasrahastamise, rahastamiskõlblike kulude jms puhul.

III peatükk – Programmitöö, järelevalve ja hindamine

Programmi rakendamine peaks toimuma iga-aastas(t)e tööprogrammi(de) alusel. Pidades silmas seda, et taotletavad eesmärgid on oma laadi tõttu saavutatavad keskmise kuni pika aja jooksul, ja võttes arvesse aja jooksul saadud kogemusi, võivad tööprogrammid hõlmama mitut aastat. Mõjutamata programmi rakendamist, vähendavad mitmeaastased tööprogrammid halduskoormust.

IV lisasse on lisatud põhinäitajate loetelu, et parandada algusest peale programmi ja selle tulemuslikkuse üle teostatavat järelevalvet. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et vajaduse korral muuta järelevalve- ja hindamisraamistikku ning näitajate loetelu.

Komisjoni ettepanekus mitmeaastase finantsraamistiku kohta aastateks 2021–2027 on tehtud ettepanek kehtestada kõikides liidu programmides kõrgem kliimameetmete peavoolustamise eesmärk ja seada sihiks, et kliimaeesmärkide saavutamisele oleks suunatud 25 % liidu kulutustest. Käesoleva programmi panust selle üldeesmärgi saavutamisse jälgitakse liidu kliimanäitajate süsteemi abil, lähtudes sobivast üksikasjalikkuse tasemest ning kasutades võimaluse korral täpsemaid meetodeid. Komisjon esitab jätkuvalt iga aasta teavet kulukohustuste assigneeringute kohta iga-aastase eelarveprojekti kontekstis.

Et kasutada täielikult ära programmi potentsiaal aidata kaasa kliimaeesmärkide saavutamisele, püüab komisjon asjakohased meetmed välja selgitada programmi ettevalmistamise, rakendamise, läbivaatamise ja hindamise käigus.

Tehakse vahe- ja lõpphindamine.

IV peatükk – Ülemineku- ja lõppsätted

Tagatakse sidusa, tõhusa ja proportsionaalse sihtotstarbelise teabe andmine arvukatele sidusrühmadele, sealhulgas meediale ja üldsusele.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse ühtse turu, ettevõtete, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime ja Euroopa statistika programm ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 2017/826

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle

artikli 43 lõiget 2, artikli 168 lõike 4 punkti b ning artikleid 114, 173 ja 338,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁴⁵,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁴⁶,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Siseturg on Euroopa Liidu nurgakivi. Alates selle loomisest on siseturg olnud oluline majanduskasvu, konkurentsivõime ja tööhõive edendaja. See on loonud uusi võimalusi ja mastaabisäästu Euroopa ettevõtetele, eelkõige mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd), ning tugevdanud nende tööstusalast konkurentsivõimet. Siseturg on aidanud luua töökohti ning pakkunud tarbijatele laiemat valikut madalamate hindadega. Seda võib jätkuvalt käsitada vahendina, mis aitab üles ehitada tugevamat, tasakaalustatumat ja õiglasemat majandust. Siseturg on üks liidu tähtsamatest saavutustest ja suurim vara süveneva üleilmastumise tingimustes.
- (2) Siseturg peab pidevalt kohanema kiiresti muutuva keskkonnaga, mida iseloomustab digitaalne revolutsioon ja üleilmastumine. Digitaalse innovatsiooni uus ajastu pakub ettevõtjatele ja üksikisikutele jätkuvalt võimalusi, loob uusi tooteid ja ärimudeleid, kuid tekitab ka küsimusi reguleerimise ja jõustamise valdkonnas.
- (3) Märkimisväärne osa liidu õigusaktidest käsitleb siseturu toimimist. Need hõlmavad eelkõige konkurentsivõimet, standardimist, tarbijakaitset, turujärelevalvet ja toiduahelat, kuid samuti eeskirju, mis käsitlevad äri-, kaubandus- ja finantstehinguid ning ausa konkurentsi edendamist, tagades seejuures võrdsed võimalused, mis on siseturu toimimiseks hädavajalik.

⁴⁵ ELT C , , lk .

⁴⁶ ELT C , , lk .

- (4) Samas esineb endiselt tõkkeid ja tekib uusi, mis takistavad siseturu nõuetekohast toimimist. Eeskirjade vastuvõtmine on vaid esimene samm, samavõrd tähtis on nende rakendamine. Lõpuks on siin küsimus kodanike usalduses liidu vastu ja usus selle suutlikkuses saavutada tulemusi, luua töökohti ja hoogustada majanduskasvu, kaitstes samal ajal avalikku huvi.
- (5) Praegu on olemas mitu liidu tasandi programmi, mis käsitlevad ettevõtete, sealhulgas VKEdes konkurentsivõimet, tarbijakaitset, finantsteenuste tarbijaid ja lõppkasutajaid, poliitika kujundamist finantsteenuste valdkonnas ja toiduahelat. Mõningaid täiendavaid meetmeid rahastatakse otseselt siseturu eelarveridelt. On vaja ühtlustada ja kasutada eri meetmete vahelist sünergiat ning tagada paindlikum ja sujuvam raamistik, et rahastada meetmeid, mille eesmärk on saavutada hästi toimiv siseturg kõige kulutasuvamal viisil. Seetõttu on vaja uut programmi, mis koondaks kokku varem nendest muudest programmidest rahastatud meetmed ja muude asjaomaste eelarveridade alt rahastatud meetmed. Programm peaks sisaldama ka uusi algatusi, mille eesmärk on parandada siseturu toimimist.
- (6) Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise suhtes kohaldatakse eraldi Euroopa statistikaprogrammi, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 99/2013⁴⁷. Euroopa statistika tegemise ja levitamise järjepidevuse tagamiseks peaks uus programm sisaldama ka Euroopa statistikaprogrammiga hõlmatud tegevusi, luues raamistiku Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks. Uue programmiga tuleks kehtestada Euroopa statistika finantsraamistik, et tagada kvaliteetne, võrreldav ja usaldusväärne Euroopat käsitlev statistika, mis toetaks kõigi liidu poliitikavaldkondade kujundamist, elluviimist, järelevalvet ja hindamist.
- (7) Seepärast on asjakohane luua siseturu, ettevõtete, sealhulgas mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime ja Euroopa statistika programm (edaspidi: „programm“). Programm peaks kehtima seitse aastat (2021–2027).
- (8) Programm peaks toetama siseturu nõuetekohast toimimist toetavate liidu õigusaktide kavandamist, rakendamist ja jõustamist. Programm peaks toetama õigete tingimuste loomist, et anda suurem mõjuvõim kõigile siseturu osalistele: ettevõtetele, kodanikele, sealhulgas tarbijatele, kodanikuühiskonnale ja riigiasutustele. Seega peaks programmi eesmärk olema tagada ettevõtete ja eriti VKEdes konkurentsivõime, aga ka toetada tarbijakaitse ja ohutuseeskirjade täitmist ning suurendada ettevõtete ja üksikisikute teadlikkust, andes neile õiged vahendid, teadmised ja pädevused teadlike otsuste tegemiseks ning oma osaluse suurendamiseks liidu poliitika kujundamises. Lisaks peaks programm tugevdama õigus- ja halduskoostööd, eelkõige parimate tavade vahetamise, teadmiste ja pädevuste arendamise kaudu, kasutades muu hulgas strateegilisi riigihankeid. Programmi eesmärk peaks olema ka toetada selliste kvaliteetsete rahvusvaheliste standardite väljatöötamist, mis aitavad liidu õigusakte rakendada. See hõlmab ka standardite kehtestamist finantsaruandluse ja auditeerimise valdkonnas, aidates nõnda kaasa liidu kapitaliturgude läbipaistvuse ja sujuva toimimise tagamisele ning investorikaitse parandamisele. Programm peaks toetama eeskirjade koostamist ja standardite kehtestamist ka sidusrühmade võimalikult laialdase kaasamise kaudu. Programmi eesmärk peaks olema ka selliste liidu õigusaktide rakendamise ja jõustamise toetamine, mis tagavad inimeste, loomade ja taimede tervise kõrge taseme kogu toiduahelas ning loomade heaolu paranemise.
- (9) Kaasaegne siseturg edendab konkurentsi ja toob kasu tarbijatele, ettevõtetele ja töötajatele. Pidevalt muutuva siseturu võimaluste parem ärakasutamine peaks aitama Euroopa ettevõtetel luua töökohti ja laieneda piiriüleselt, pakkuda suuremat valikut teenuseid parema hinnaga ning

⁴⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määrus (EL) nr 99/2013 Euroopa statistikaprogrammi 2013–2017 kohta (ELT L 39, 9.2.2013, lk 12).

säilitada samal ajal kõrged standardid nii tarbijatele kui ka töötajatele. Selle saavutamiseks peaks programm aitama kõrvaldada allesjäänud tõkkeid ja tagama õigusraamistiku, mis arvestaks uute uuenduslike ärimudelitega.

- (10) Õiguslikud siseturutakistused on paljude tööstustoodete puhul kõrvaldatud ennetusmehhanismide ja ühiste eeskirjade vastuvõtmise kaudu ning vastavate liidu eeskirjade puudumise korral vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamise kaudu. Valdkondades, kus liidu õigusaktid puuduvad, tähendab vastastikuse tunnustamise põhimõtte seda, et ühes liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes kehtib vaba liikumise õigus ja neid võib müüa teises liikmesriigis. Kui aga vastastikuse tunnustamise kohaldamine on puudulik, raskendab see äriühingute pääsu teiste liikmesriikide turgudele. Vaatamata turu suurele integreeritusele kaupade valdkonnas, tähendab see kaotatud võimalusi majanduse jaoks üldiselt. Seepärast peaks programmi eesmärk olema parandada vastastikuse tunnustamise kohaldamist kaupade valdkonnas ja piirata ebaseaduslike ja nõuetele mittevastavate kaupade turule jõudmist.
- (11) Uued õigusliku reguleerimise ja jõustamisega seotud probleemid on seotud digitaalsest revolutsioonist tingitud kiiresti muutuva keskkonnaga, hõlmates näiteks selliseid probleeme nagu küberturvalisus, asjade internet ja tehisintellekt. Kahju tekkimise korral on oluline tooteohutus ja vastutust käsitlevate rangete eeskirjade olemasolu, millega tagada selline poliitiline reageering, mis võimaldab Euroopa kodanikel, sealhulgas tarbijatel ja ettevõtetel sellistest eeskirjadest kasu saada. Seepärast peaks programm kaasa aitama innovatsiooni edendava liidu tootevastutuse korra kiirele kohandamisele ja jõustamisele.
- (12) Liidu õigusaktidele mittevastavate toodete turuleviimine seab ebasoodsasse olukorda need, kes nõudeid järgivad, ning võib ohustada tarbijaid. Mitmed ettevõtjad eiravad eeskirju kas teadmatusest või tahtlikult, et saada konkurentsieelist. Turujärelevalveasutused on sageli alarahastatud ja nende tegevusulatus jääb ühe riigi piiresse, samal ajal kui ettevõtjad kauplevad liidu või isegi ülemaailmsel tasandil. Turujärelevalveasutustel on eelkõige e-kaubanduse puhul suuri raskusi kolmandatest riikidest imporditud, kuid nõuetele mittevastavate toodete jälgimisega ja nende jurisdiktsioonis vastutava asutuse kindlakstegemisega. Seepärast peaks programm püüdma parandada toodete nõuetele vastavust, pakkudes ettevõtjatele sobilikke stiimuleid, tõhustades vastavuse kontrollimist ning edendades täitevasutuste tihedamat piiriülest koostööd. Samuti peaks programm kaasa aitama olemasoleva turujärelevalve raamistiku tugevdamisele, toetama eri liikmesriikide turujärelevalveasutuste ühismeetmeid, parandama teabevahetust ning edendama turujärelevalvetoimingute lähenemist ja tihedamat lõimumist.
- (13) Tooteohutus on meie ühine mure. Vastavushindamisasutused kontrollivad enne toodete turulelaskmist nende vastavust kehtestatud ohutusnõuetele. Seetõttu on ülimalt oluline, et vastavushindamisasutused oleksid usaldusväärsed ja pädevad. Liit on loonud vastavushindamisasutuste akrediteerimissüsteemi, mille raames kontrollitakse nende pädevust, erapooletust ja sõltumatust. Praegu on peamine ülesanne hoida kogu akrediteerimissüsteem vastavuses tehnika viimase tasemega ja tagada, et süsteemi kohaldatakse ühetaolise rangusega kogu liidus. Seepärast tuleks programmiga toetada meetmeid, mis tagavad vastavushindamisasutustes regulatiivsete nõuete jätkuva täitmise ning tõhustavad Euroopa akrediteerimissüsteemi eelkõige uutes poliitikavaldkondades, toetades Euroopa Parlamendi ja

nõukogu määruse (EÜ) nr 765/2008⁴⁸ artiklis 14 osutatud Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni (EA) loomist.

- (14) Võrgupõhiste kaubandus- ja reisieenuste tõttu ei tunne tarbijaturud enam riigipiire ja seepärast on oluline tagada, et liidus elavatele tarbijatele oleks tagatud piisav kaitse kolmandates riikides asumatelt ettevõtjatelt kaupade ja teenuste importimisel. Seepärast peaks programm võimaldama vajaduse korral toetada koostööd peamisteks kaubanduspartneriteks olevate kolmandate riikide asutustega.
- (15) Avaliku sektori asutused kasutavad avalikke hankeid selleks, et saada kulutatud avaliku sektori raha eest suuremat väärtust ning muuta siseturg innovatiivsemaks, jätkusuutlikumaks, kaasavamaks ja konkurentsivõimelisemaks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/23/EL⁴⁹, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/24/EL⁵⁰ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/25/EL⁵¹ on sätestatud liidu sisemajanduse koguproduktist 14 % moodustava avalike hangete turu integratsiooni ja tõhusa toimimise õigusraamistik, mis on kasulik avaliku sektori asutustele, ettevõtetele ja kodanikele, sealhulgas tarbijatele. Seepärast tuleks programmiga toetada meetmeid, millega tagatakse strateegiliste riigihangete laialdasem kasutuselevõtt, avaliku sektori hankijate tegevuse kutseliseks muutmine, VKEdes parem pääs riigihanketurgudele, paremad andmed, läbipaistvus ja ausus, hangete kiirem üleviimine digitaalsesse keskkonda ja ühishangete edendamine, tugevdades selleks partnerlust liikmesriikidega, parandades andmete kogumist ja analüüsimist muu hulgas asjaomaste IT-vahendite arendamise kaudu, toetades kogemuste ja heade tavade vahetamist, andes suuniseid, edendades kasulikke kaubanduslepinguid, tugevdades koostööd riigi ametiasutuste vahel ja käivitades katseprojekte.
- (16) Programmi eesmärkide saavutamiseks ning kodanike ja ettevõtete elu lihtsustamiseks on vaja kvaliteetseid kasutajakeskseid avalikke teenuseid. See tähendab, et haldusasutused peavad hakkama kasutama uusi töövõtteid, kaotama barjäärid oma haldusala eri osade vahel ning osalema kõnealuste avalike teenuste loomises koos kodanike ja ettevõtetega. Piiriülese tegevuse pidev ja kindel kasv siseturul nõuab ajakohast teavet ettevõtete ja kodanike õiguste kohta, aga ka haldusformaalsusi selgitavat teavet. Lisaks muutub oluliseks õigusnõustamine ja abi riikidevahelisel tasandil tekkinud probleemide lahendamisel. Samuti tuleb lihtsal ja tõhusal viisil luua side riiklike haldusasutuste vahel ja hinnata siseturu toimimist kohapeal. Programm peaks seega toetama järgmisi olemasolevaid siseturu juhtimise vahendeid: portaali „Teie Euroopa“, mis peaks olema tulevase ühtse digivärava alustala, portaali „Teie Euroopa Nõuanne“, SOLVITit, siseturu infosüsteemi ja siseturu tulemustabelit, et parandada kodanike igapäevaelu ja suurendada ettevõtete suutlikkust piiriüleselt kaubelda.
- (17) Programm peaks toetama liidu õigusraamistiku väljatöötamist äriühinguõiguse ja äriühingu üldjuhtimise valdkonnas, aga ka lepinguõigust, et muuta äritegevus tõhusamaks ja konkurentsivõimelisemaks, pakkudes samal ajal kaitset sidusrühmadele, keda ettevõtete

⁴⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

⁴⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihanket ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

tegevus mõjutab, ning et reageerida uutele poliitilistele väljakutsetele. Samuti peaks programm tagama asjaomase õigustiku nõuetekohase hindamise, rakendamise ja jõustamise, sidusrühmade teavitamise ja abistamise ning teabevahetuse edendamise asjaomases valdkonnas. Programm peaks jätkuvalt toetama ka komisjoni algatusi andmepõhise majanduse ja innovatsiooni jaoks selge ja kohandatud õigusraamistiku loomiseks. Need algatused on vajalikud õiguskindluse suurendamiseks seoses lepinguõiguse ja lepinguvälise õigusega, eelkõige seoses vastutuse ja eetikaga selliste uute tehnoloogiate puhul nagu asjade internet, tehisintellekt, robotika ja 3D-printimine. Programmi eesmärk peaks olema andmepõhise äritegevuse arendamine, kuna see määrab liidu majanduse positsiooni üleilmses konkurentsisis.

- (18) Samuti peaks programm edendama rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast võitlust käsitleva liidu õigusraamistiku nõuetekohast ja täielikku rakendamist ja kohaldamist liikmesriikides ning edasise poliitika väljatöötamist uute probleemide lahendamiseks kõnealuses valdkonnas. Programm peaks toetama üleeuroopalist huvi pakkuvate rahvusvaheliste organisatsioonide, näiteks Euroopa Nõukogu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid hindava eksperdikomitee asjaomast tegevust.
- (19) Finantsteenuste, finantsstabiilsuse ja kapitaliturgude liidu ja jätkusuutliku rahanduse valdkonna siseturu rakendamine ja arendamine sõltub suuresti liidu võetud tõenduspõhistest poliitikameetmetest. Selle eesmärgi saavutamiseks peaks komisjonil olema aktiivne roll finantsturgude ja finantsstabiilsuse pideval jälgimisel, liikmesriikides liidu õigusaktide rakendamise hindamisel, olemasolevate õigusaktide eesmärgipärasuse hindamisel ning võimalike meetmete kindlaksmääramisel uute riskide tekkimise korral, kaasates pidevalt sidusrühmi kogu poliitikatsükli vältel. Selline tegevus sõltub analüüside, uuringute, koolitusmaterjalide, ülevaadete, vastavushindamiste, hindamiste ja statistika koostamisest ning seda toetavad IT-süsteemid ja kommunikatsioonivahendid.
- (20) Arvestades, et Euroopa Liidu lepingu artiklis 3 sätestatud siseturg hõlmab süsteemi, mis tagab, et konkurentsi ei moonutata, peaks programm toetama liidu konkurentsipoliitikat, võrgustikke ning koostööd liikmesriikide ametiasutuste ja kohtutega, aga ka laiema sidusrühmade ringi kaasamist, et tutvustada ja selgitada liidu konkurentsipoliitikast tulenevaid õigusi, eeliseid ja kohustusi.
- (21) Programm peaks tegelema majanduse ja ettevõtluskeskkonna jätkuva ümberkujundamise ning eeskätt plahvatuslikult suureneva andmete hulga ja nende kasutamise radikaalse mõjuga konkurentsile ja siseturu toimimisele, arvestades seda, et nii ettevõtjad kui ka nende nõustajad kasutavad üha laialdasemalt tehisintellekti ja muid IT-vahendeid ja -pädevust. Samuti on oluline, et programm toetaks võrgustikke ja koostööd liikmesriikide ametiasutuste ja kohtutega, arvestades et moonutamata konkurents ja siseturu toimimine sõltuvad olulisel määral just nende asutuste tegevusest. Pidades silmas konkurentsipoliitika erilist rolli väljaspool liitu toimuva konkurentsivastase tegevuse kaudu siseturule tekkiva kahju ärahoidmisel, peaks programm vajaduse korral toetama ka koostööd kolmandate riikide ametiasutustega. Teavitamistegevuse laiendamine on vajalik ka selleks, et rohkem kodanikke ja ettevõtteid saaks õiglasest konkurentsist siseturul täiel määral kasu. Arvestades, et mitmed programmi algatused on uued ning programmi konkurentsi käsitlevat osa mõjutavad kõige enam näiteks tehisintellekti, algoritmide, suurandmete, küberturvalisuse ja küberkriminalistika tehnoloogia valdkonnaga seotud siseturu konkurentsitingimuste dünaamilised arengud, mille tempot ja suurusjärku on raske hinnata, eeldatakse, et programmi selle osa muutuvatele vajadustele reageerimiseks on vaja paindlikkust.
- (22) Äärmiselt oluline on Euroopa ettevõtete konkurentsivõime tugevdamine, tagades samal ajal võrdsed võimalused ning avatud ja konkurentsivõimelise siseturu. VKEd on Euroopa majanduse tõukejõuks, moodustades 99 % kõigist Euroopa ettevõtetest, andes kaks

kolmandikku töökohtadest ja aidates oluliselt kaasa uute töökohtade loomisele nii piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil.

- (23) VKEdel on ühised probleemid, mis suuremaid ettevõtteid samavõrd ei mõjuta, näiteks rahastamise ja oskustööliste leidmine, halduskoormuse leevendamine, loovuse ja innovatsiooni rakendamine, turulepääs ja rahvusvahelistumise edendamine. Programm peaks selliste turutõrgetega tegelema proportsionaalselt, moonutamata seejuures põhjendamatult konkurentsi siseturul.
- (24) Paljud liidu konkurentsivõime probleemid on seotud sellega, et VKEdel on raske juurde pääseda rahastamisele, sest neil tuleb näha suurt vaeva, et tõestada oma krediitvõimelisust, ja neil pole piisavalt tagatisi. Täiendavad rahastamisprobleemid tulenevad VKEde konkurentsivõime säilitamise vajadusest, näiteks tegeledes digiteerimise, rahvusvahelistumise ja innovatsiooniga ning oma töötajate oskuste täiendamisega. Piiratud juurdepääs rahastamisele mõjutab negatiivselt uute ettevõtete loomist, nende kasvu ja püsijäämise määra, samuti uute ettevõtjate valmisolekut võtta üle elujõulisi ettevõtteid ettevõtte omanikuvahetuse kontekstis.
- (25) Et ületada need turutõrked ning tagada, et VKEd etendavad jätkuvalt oma rolli liidu majanduse konkurentsivõime tagamisel, tuleb väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjad täiendavalt toetada võla- ja omakapitaliinstrumentide kaudu, mis nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega [...] loodava InvestEU fondi VKEde komponendi raames⁵². Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1287/2013⁵³ alusel kasutusele võetud laenutagamisrahastu on tõestanud oma lisaväärtust ja eeldatavalt annab see positiivse panuse vähemalt 500 000 VKEle; jätkuprogramm luuakse InvestEU fondi VKEde komponendi raames.
- (26) Käesoleva programmi poliitilisi eesmärke rahastatakse ka InvestEU fondi VKEde komponenti kuuluvate rahastamisvahendite ja eelarvetagatise kaudu. Turuprobleemide või mitteoptimaalsete investeerimisolukordade lahendamiseks tuleks rahalist toetust kasutada proportsionaalselt ning meetmed ei tohiks dubleerida või välja tõrjuda erasektori poolset rahastamist ega moonutada konkurentsi siseturul. Meetmetel peaks olema selge Euroopa tasandi lisaväärtus.
- (27) Programm peaks pakkuma VKEdele tõhusat tuge kogu nende elutsükli vältel. See peaks tuginema VKEde ja tööstussektoriga seoses saavutatud ainulaadsetele teadmistele ja asjatundlikkusele ning pikaajalisele koostöökogemusele Euroopa, riikliku ja piirkondliku tasandi sidusrühmadega. Toetus peaks tuginema heale kogemusele seoses Euroopa ettevõtlusvõrgustikuga, mis on ühtne teeninduspunkt, mille kaudu aidatakse VKEdel parandada konkurentsivõimet ja arendada äritegevust nii siseturul kui ka muudel turgudel. Võrgustik kavatses jätkata teenuste pakkumist teiste liidu programmide, eelkõige programmi „Horisont 2020“ raames, kasutades nende programmide rahalisi vahendeid. Lisaks sellele peaks uute ettevõtjate mentorlussüsteem jääma vahendiks, mis võimaldab värsketel ettevõtjatel või nendeks saada soovijatel hankida ettevõtluskogemust kontakti kaudu mõne teise riigi kogenud ettevõtjaga ja seega parandada ettevõtlusalast võimekust. Programm peaks veelgi laienema ja suurendama oma geograafilist ulatust ning pakkuma seega ettevõtjatele rohkem selliseid kontaktivõimalusi, täiendades vajaduse korral liidu muid algatusi.
- (28) Klastrid on strateegiline vahend VKEde konkurentsivõime suurendamiseks ja laiendamiseks, sest need pakuvad soodsat ettevõtluskeskkonda. Klasterite ühistegevuse algatused peaksid

⁵² COM(2018) 439 final.

⁵³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1287/2013, millega kehtestatakse ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME) (2014–2020) ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1639/2006/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 33).

saavutama kriitilise massi, et kiirendada VKEde kasvu. Spetsiaalsete ökosüsteemide ühendamise kaudu loovad klastrid VKEdele uusi ärivõimalusi ja lõimivad need paremini Euroopa ja maailma strateegilistesse väärtusahelatesse. Tuleks toetada riikidevaheliste partnerlusstrateegiate väljatöötamist ja ühismeetmete elluviimist, mida toetab Euroopa klastrite koostööplatvorm. Jätkusuutlikku partnerlust tuleks toetada rahastamise jätkamisega, tingimusel et saavutatakse tulemuste ja osalemise suhtes seatud eesmärgid. Otsetoetust VKEdele tuleks anda klatriorganisatsioonide kaudu, kui tegemist on järgmisega: kõrgetasemelise tehnoloogia, uute ärimudelite, vähese CO₂-heitega ja ressursitõhusate lahenduste kasutuselevõtt, loovuse ja disaini edendamine, oskuste täiendamine, andekate inimeste kaasamine, ettevõtluse kiirendamine ja rahvusvahelistumine. Kaasata tuleks muud VKEdele suunatud spetsiaalsed toetusmeetmed, mis on mõeldud tööstusliku ümberkujundamise ja aruka spetsialiseerumise strateegiate rakendamise hõlbustamiseks. Programm peaks seega aitama kaasa majanduskasvule ja looma seoseid liidu (digitaalsete) innovatsioonikeskuste ning ühtekuuluvuspoliitika ja programmi „Euroopa horisont“ raames tehtavate investeeringutega. Samuti võiks uurida sünergiaid Erasmuse programmiga.

- (29) Loovus ja innovatsioon on liidu tööstuse väärtusahelate konkurentsivõime seisukohast väga olulised. Need kiirendavad tööstuse moderniseerimist ja aitavad kaasa aruka ja kaasava jätkusuutliku majanduskasvu saavutamisele. VKEd on aga loovuse ja innovatsiooni kasutamises maha jäänud. Programm peaks seega toetama loomepõhise innovatsiooniga seotud sihipäraseid meetmeid, võrgustikke ja partnerlusi kogu tööstuse väärtusahelas.
- (30) Euroopa standarditel on siseturul väga oluline roll. Standardid on ettevõtete, eriti VKEde konkurentsivõime seisukohalt üliolulised. Standardid on ka liidu õigusakte ja poliitikat toetav tähtis abivahend mitmes olulises valdkonnas, nagu energeetika, kliimamuutused, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, ressursside säästev kasutamine, innovatsioon, tooteohutus, tarbijakaitse, tööohutus ja töötingimused ning vananev elanikkond, andes seega positiivse panuse ühiskonnale tervikuna.
- (31) Euroopa standardimistegevust reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1025/2012⁵⁴ ning viiakse ellu pikaajalise avaliku ja erasektori partnerluse kaudu, mis on oluline nii kõnealuses määruks kui ka liidu üldises ja valdkondlikus standardimispoliitikas sätestatud eesmärkide saavutamiseks.
- (32) Hästi toimiv ühine finantsaruandluse raamistik on esmatähtis siseturu jaoks ning kapitaliturgude tulemuslikuks toimimiseks ja finantsteenuste integreeritud turu saavutamiseks kapitaliturgude liidu kontekstis.
- (33) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1606/2002⁵⁵ tuleks Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogus vastu võetud rahvusvahelised finantsaruandlusstandardid (IFRSid) ja rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite tõlgendamise komitee tõlgendused inkorporeerida liidu õigusesse, et neid kohaldaksid äriühingud, kelle väärtpaberid on noteeritud reguleeritud turul liidus, ainult siis, kui IFRSid vastavad kõnealuses määruks sätestatud kriteeriumidele, sh nõudele, et raamatupidamisaruanne peab andma „õige ja õiglase ülevaate“, nagu on sätestatud Euroopa

⁵⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

⁵⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. juuli 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1606/2002 rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaldamise kohta (EÜT L 243, 11.9.2002, lk 1).

Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁵⁶ artikli 4 lõikes 3, ja on Euroopa üldsuse huvides. Sellised rahvusvahelised raamatupidamisstandardid on vaja välja töötada läbipaistva ja demokraatlikule kontrollile alluva protsessi kaudu. Seega on IFRSidel siseturu toimimises oluline roll ning liit on otseselt huvitatud, et IFRSide väljatöötamise ja heakskiitmise protsess tagaks siseturu õigusraamistiku nõuetega kooskõlas olevad standardid. Seepärast on oluline kehtestada IFRSide sihtasutuse asjakohane rahastamiskord.

- (34) Võttes arvesse Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) rolli selle hindamisel, kas IFRSid vastavad liidu õiguse ja poliitika nõuetele, mis on sätestatud määruses (EÜ) nr 1606/2002, on vaja, et liit tagaks ka EFRAGi stabiilse rahastamise ja seega toetaks selle rahastamist. Tehnilises tegevuses peaks EFRAG keskenduma komisjoni tehnilisele nõustamisele IFRSide kinnitamisel ja asjakohasele osalemisele nende väljatöötamise protsessis ning tagama selle, et liidu huve võetakse rahvusvahelises standardite kehtestamise protsessis asjakohaselt arvesse. Need huvid peaksid hõlmama „konservatiivsuse“ mõistet, direktiiviga 2013/34/EL kehtestatud „õige ja õiglase ülevaate“ ja määruses (EÜ) nr 1606/2002 sätestatud „Euroopa üldsuse huvide“ nõude säilitamist, võttes arvesse standardite mõju finantsstabiilsusele ja majandusele. Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) osana tuleks luua ka Euroopa ettevõtete aruandluslabor, et edendada innovatsiooni ja parimaid tavasid äriühingute aruandluse valdkonnas. Selle raames saavad ettevõtted ja investorid jagada parimaid tavasid eelkõige muu kui finantsala aruandluse ja jätkusuutlikkusega seotud aruandluse valdkonnas.
- (35) Kohustusliku auditeerimise valdkonnas moodustas järelevalverühm, mis on Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsiooni (IFAC) haldusreformi järelevalve eest vastutav rahvusvaheline organisatsioon, 2005. aastal avaliku huvi järelevalve nõukogu (PIOB). PIOBi ülesanne on jälgida rahvusvaheliste auditeerimisstandardite (ISAd) vastuvõtmiseni viivat protsessi ning muid IFACi tegevusi, mis on üldistes huvides. Auditeerimisstandardeid on võimalik vastu võtta liidus kohaldamiseks eelkõige tingimusel, et need on välja töötatud nõuetekohase läbipaistva menetluse käigus avaliku järelevalve all ja läbipaistvuse tingimustes, nagu on nõutud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ⁵⁷ artikliga 26. Arvestades rahvusvaheliste auditeerimisstandardite kasutuselevõttu liidus ja PIOBi kesket rolli selles, et tagada nende vastavus direktiivi 2006/43/EÜ nõuetele, on oluline tagada asjakohane kord PIOBi rahastamiseks.
- (36) Liit aitab kaasa tarbijakaitse kõrge taseme tagamisele ning tarbijatele suurema mõjuvõimu ja siseturul keske koha andmisele liikmesriikide poliitika toetamise ja täiendamise teel, püüdes tagada, et kodanikud saavad tarbijatena täielikult osa siseturu hüvedest ning nende ohutus, õiguslikud ning majandushuvid on seejuures nõuetekohaselt kaitstud konkreetsete meetmete abil. Samuti peab liit tagama, et tarbija- ja tooteohutusalsed õigusaktid oleksid kohapeal nõuetekohaselt ja võrdselt täidetud ning et ettevõtetele oleks siseturul tagatud võrdsed võimalused ja aus konkurents. Lisaks sellele on vaja suurendada tarbijate mõjuvõimu, neid julgustada ja abistada jätkusuutlike valikute tegemisel, toetades seega kestlikku energia- ja ressursitõhusat ringmajandust.

⁵⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

⁵⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiv 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ (ELT L 157, 9.6.2006, lk 87).

- (37) Programmi eesmärk peaks olema suurendada tarbijate, ettevõtete, kodanikuühiskonna ja ametiasutuste teadlikkust liidu tarbija- ja ohutusalaalsetest õigusaktidest ning anda tarbijatele ja nende esindusorganisatsioonidele riiklikul ja liidu tasandil rohkem võimalusi, toetades Euroopa Tarbijaliitude Ametit (BEUC), mis on kõigis asjakohastes liidu poliitikavaldkondades tarbijate huve esindav pikaajaline ja tunnustatud vabaühendus, ning tarbijate standardimises osalemise koordineerimise Euroopa ühingut (ANEC), mis esindab tarbijate huve standardimisküsimustes. Seda tehes tuleks erilist tähelepanu pöörata uutele turunõuetele, mis on seotud säästva tarbimise edendamise ning haavatavuse ennetamisega, samuti majanduse digiteerimisest või uute tarbimisharjumuste ja ärimudelite arengust tulenevatele probleemidele. Programm peaks toetama asjakohase teabe väljatöötamist turgude, poliitiliste probleemide, esilekerkivate küsimuste ja käitumisviiside kohta ning liidu tarbijate tulemustabelite avaldamist.
- (38) Programm peaks toetama riikide pädevaid asutusi, sealhulgas tooteohutuse järelevalve eest vastutavaid asutusi, kes teevad eelkõige koostööd ohtlikke tooteid käsitleva liidu kiire teabevahetuse süsteemi kaudu. Samuti peaks programm toetama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/95/EÜ⁵⁸ ja määruse (EÜ) nr 765/2008 nõuete täitmist seoses tarbijakaitse ja tooteohutuse, aga ka tarbijakaitsealase koostöö võrgustiku ning rahvusvahelise koostööga kolmandate riikide ja liidu asjaomaste ametiasutuste vahel. Lisaks peaks programm tagama, et kõik tarbijad ja kauplejad saaksid kasutada vaidluste kohtuvälist lahendamist, vaidluste internetipõhist lahendamist ning et nende käsutuses oleks teave õiguskaitsevõimaluste kohta.
- (39) Euroopa tarbijakeskuste võrgustik aitab kasu saada liidu tarbijaõigustest, kui tarbijad ostavad kas internetis või reisides piiriüleselt kaupu ja teenuseid siseturul ja EMPs. Seda kolmekümnest keskusest koosnevat võrgustikku rahastatakse ühiselt liidu tarbijakaitseprogrammidest ja oma rohkem kui kümne tegevusaasta jooksul on see tõestanud oma lisaväärtust tarbijate ja kauplejate usalduse suurendamisel siseturu vastu. Võrgustik menetleb aastas üle 100 000 tarbijanõude ning jõuab ajakirjanduse ja veebipõhise teavitustegevuse kaudu miljonite kodanikeni. See on üks liidu kõige väärtuslikumatest kodanike abivõrgustikest ning enamikus selle keskustes on sisse seatud kontaktpunktid siseturu õigusaktide, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/123/EÜ⁵⁹ jaoks, ning selle tegevuse hinnangus rõhutatakse võrgustiku toimimise jätkamise tähtsust. Samuti kavatseb võrgustik välja töötada vastastikused kokkulepped kolmandata riikide sarnaste asutustega.
- (40) Mais 2017 viis komisjon läbi liidu tarbija- ja turustamisõiguse toimivuskontrolli, mis tõi esile vajaduse tagada parem eeskirjade täitmine ja lihtsustada kahju hüvitamist tarbijatele, kes on kannatanud kahju tarbijaõiguse rikkumise tõttu. Selle tulemusena võttis komisjon aprillis 2018 vastu „Uue kokkuleppe tarbijatega“, et tagada muu hulgas tarbijate võrdne kohtlemine kõikjal siseturul kahetiste kvaliteedistandardite tingimustes, liikmesriikide parem nõuete täitmise suutlikkus, tõhusam tooteohutus, parem rahvusvaheline koostöö ja uued võimalused õiguste kaitseks, eelkõige pädevate üksuste esindushagide kaudu. Programm peaks toetama tarbijapoliitikat teadlikkuse suurendamise ja teadmiste kogumise, tarbijaorganisatsioonide ja tarbijakaitseasutuste suutlikkuse suurendamise ja parimate tavade vahetamise, koostöövõrkude loomise ja turuteabe väljatöötamise, tarbijate jaoks siseturu toimimise tõendusbaasi tugevdamise, aga ka IT-süsteemide ja kommunikatsioonivahendite kaudu.
- (41) Kodanikke mõjutab eelkõige finantsteenuste turgude toimimine. Finantsteenused on siseturu põhikomponent ning nõuavad reguleerimist ja järelevalvet käsitlevat kindlat raamistikku, mis

⁵⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta (EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4).

⁵⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (EÜT L 376, 27.12.2006, lk 36).

üksnes ei taga finantsstabiilsuse ja jätkusuutliku majanduse, vaid pakub kõrgetasemelist kaitset ka tarbijatele ja muudele finantsteenuste lõppkasutajatele, sealhulgas jaeinvestoritele, hoiustajatele, kindlustusvõtjatele, pensionifondi liikmetele ja neist tulu saajatele, üksikaktsionäridele, laenuvõtjatele ja VKEdele. Oluline on suurendada nende võimet osaleda finantssektori poliitikakujundamises.

- (42) Seepärast peaks programm jätkama suutlikkuse suurendamise programmiga (2017–2020) hõlmatud konkreetsete meetmete toetamist, millega laiendatakse tarbijate ja muude finantsteenuste lõppkasutajate kaasatust liidu poliitika kujundamisse, nagu see on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/826,⁶⁰ millega jätkati aastate 2012–2017 katseprogrammi ja ettevalmistavat tegevust. See on vajalik selleks, et poliitikakujundajad saaksid muude huvirühmade kui finantssektori töötajate arvamusi ning tarbijate ja muude finantsteenuste lõppkasutajate huvide paremaks esindamiseks. Selle tulemuseks peaks olema parem finantsteenuste poliitika, eelkõige tänu üldsuse paremale arusaamisele finantsmääruses käsitletavatest küsimustest, ja parem finantskirjaoskus.
- (43) Komisjon andis aastatel 2012–2013 pilootprojekti ja aastatel 2014–2016 ettevalmistava tegevuse raames iga-aastase avaliku projektikonkursi kaudu toetust kahele organisatsioonile. Need kaks organisatsiooni on Finance Watch, mis loodi liidu toetuste abil 2011. aastal Belgia õiguse kohaselt rahvusvahelise mittetulundusühinguna, ja Better Finance, mis tekkis siis, kui alates 2009. aastast hakati varasemaid Euroopa föderatsioone ja osanike liitusid järjestikku ümber korraldama ja ümber nimetama. Määruse (EL) nr 2017/826 alusel kehtestatud suutlikkuse suurendamise programmi kohaselt on need kaks organisatsiooni ainsad toetusesaajad. Seepärast on vaja neid organisatsioone programmi raames ka edaspidi kaasrahastada. Kõnealune rahastamine tuleks siiski läbi vaadata.
- (44) Kõrgetasemeline tervisekaitse toiduainete tarneahelas on vajalik siseturu tõhusaks toimimiseks. Ohutu ja jätkusuutlik toiduainete tarneahel on nii ühiskonna kui ka siseturu toimimise eeltingimus. Piiriülesed terviseohud ja toiduga seotud hirmud takistavad siseturu toimimist, piirates inimeste ja kaupade liikumist ning tekitades häireid tootmises.
- (45) Liidu õiguse üldine eesmärk toiduahela valdkonnas on edendada inimeste, loomade ja taimede tervise kaitse kõrget taset kogu toiduahelas, toetada loomade heaolu edendamist, tagada tarbijate kaitse ja teavitatuse kõrge tase ning kõrgetasemeline keskkonnakaitse, sealhulgas bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, parandades seejuures Euroopa toidu ja sööda tootmise jätkusuutlikkust, tõhustades kvaliteedistandardeid kogu liidus, suurendades liidu toidu- ja söödatööstuse konkurentsivõimet ning soodustades töökohtade loomist.
- (46) Arvestades selliste meetmete erilist iseloomu, mis on seotud inimeste, loomade ja taimede tervise kaitse kõrge tasemega kogu toiduahela ulatuses, tuleb käesolevas määruses sätestada toetuskõlblikkuse erikriteeriumid toetuste andmiseks ja avalike hangete kasutamiseks. Erandina Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL, Euratom)⁶¹ („finantsmäärus“) ja tagantjärele kohaldamise välistamise põhimõttest peaksid erakorraliste meetmete kulud nende kiireloomulisuse ja ettenägematu olemuse tõttu olema rahastamiskõlblikud ja hõlmama ka kulusid, mis on tekkinud seoses loomataudi või taimekahjustaja esinemise kahtlusega, tingimusel et selline kahtlus leiab hiljem kinnitust ja sellest teavitatakse komisjoni. Komisjon peaks võtma vastavad eelarvelised kulukohustused ja tegema rahastamiskõlblike kuludega seotud maksed pärast juriidilistele kohustustele allakirjutamist ja liikmesriikide esitatud

⁶⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/826, millega luuakse liidu programm teatavate tegevuste toetamiseks, et suurendada tarbijate ja muude finantsteenuste lõppkasutajate kaasatust liidu poliitika kujundamisse finantsteenuste valdkonnas ajavahemikuks 2017–2020 (ELT L 129, 19.5.2017, lk 17).

⁶¹ [lisada]

maksetaotluste hindamist. Kulud peaksid olema rahastamiskõlblikud ka selliste kaitsemeetmete puhul, mida on võetud olukorras, kus mõni loomataudidest või zoonoosidest esineb või levib kolmandas riigis, liikmesriigis või ülemeremaades ja -territooriumidel ja ohustab otseselt tervisealast olukorda liidus, aga ka selliste kaitsemeetmete või muu asjassepuutuva tegevuse puhul, millega toetatakse taimetervisealast olukorda liidus.

- (47) Liikmesriikide korraldatav ametlik kontroll on oluline vahend, mille abil kontrollida ja jälgida, kas liidu asjaomaseid nõudeid rakendatakse, järgitakse ja täidetakse. Ametlike kontrollisüsteemide tõhusus ja tulemuslikkus on ülioluline, et säilitada inimeste, loomade ja taimede ohutuse kõrge tase kogu toiduahelas ning tagada keskkonna ja loomade heaolu kõrgel tasemel kaitse. Selliste kontrollimeetmete jaoks peaks olema kättesaadav liidu rahaline toetus. Eelkõige peaksid rahalist toetust saama liidu referentlaborid, et aidata neil katta komisjoni poolt heaks kiidetud tööprogrammide rakendamisega kaasnevaid kulusid. Kuna ametlike kontrollide tõhusus sõltub ka sellest, kas kontrolliasutuste käsutuses on kvalifitseeritud töäjõudu, kellel on nõuetekohased teadmised liidu õigusest, peaks liit aitama kaasa nende koolitamisele ja pädevate asutuste korraldatud asjakohaste vahetusprogrammide korraldamisele.
- (48) Euroopa statistikaprogrammi alusel arendatav, tehtav ja levitatav kvaliteetne Euroopa statistika on äärmiselt oluline tõendus põhiste otsuste tegemisel, see peaks olema õigeaegselt kättesaadav ja aitama rakendada liidu tegevuspõhimõtteid, nagu on kajastatud Euroopa Liidu toimimise lepingus, milleks on tugevdatud ja integreeritud majandusjuhtimine, sotsiaalne, majanduslik ja territoriaalne ühtekuuluvus, jätkusuutlik areng, põllumajanduspoliitika, Euroopa sotsiaalne mõõde ja üleilmastumine.
- (49) Euroopa statistika on liidu otsuste tegemiseks ja liidu algatuste tulemuslikkuse ja mõju mõõtmiseks hädavajalik. Seepärast tuleks Euroopa statistika jätkuval tegemisel ja arendamisel tagada kogu liitu hõlmav lähenemisviis ja minna siseturust kaugemale, et hõlmata kõiki liidu meetmeid ja poliitikavaldkondi, sealhulgas anda ettevõtetele ja kodanikele võimekus teha teadlikke otsuseid.
- (50) Võttes arvesse Euroopa statistikaprogrammi horisontaalset iseloomu, kohaldatakse Euroopa statistikaprogrammi suhtes erinõudeid, eeskätt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 223/2009⁶² sätestatud nõudeid, eelkõige seoses statistikaalaste põhimõtete, Euroopa statistikasüsteemi toimimise ja juhtimise põhimõtete, sealhulgas Euroopa statistikasüsteemi komitee ja komisjoni rolli ja ülesannete ning statistikaalaste tegevuskavade koostamise ja rakendamisega.
- (51) Vastavalt määrusele (EÜ) nr 223/2009 on programm saadetud eelnevaks tutvumiseks Euroopa statistikasüsteemi komiteele.
- (52) Liit ja liikmesriigid on võtnud kohustuse rakendada ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030. Aidates kaasa kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimisele, edendavad liit ja liikmesriigid tugevamat, jätkusuutlikumat, kaasavamat, turvalisemat ja jõukamat Euroopat. Programm peaks aitama kaasa tegevuskava 2030 elluviimisele, sealhulgas kestliku arengu majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõõtmel tasakaalustamise kaudu.
- (53) Võttes arvesse kliimamuutusega toimetuleku olulisust kooskõlas liidu kohustustega Pariisi kliimaleppe rakendamise osas ning selleks et viia ellu ÜRO kestliku arengu eesmärgid, peaks

⁶² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

käesolev programm aitama kliimaküsimusi peavoolustada ja panustada üldesmärgi saavutamisse, st sellesse, et liidu eelarvekulutustest eraldataks 25 % kliimaeesmärkide saavutamise toetamiseks. Asjakohased meetmed määratakse kindlaks programmi ettevalmistamise ja rakendamise käigus ning neid hinnatakse uuesti programmi hindamis- ja läbivaatamismenetluse käigus.

- (54) Käesoleva määrusega kehtestatakse programmile rahastamispakett, mis on iga-aastase eelarvemenetluse käigus Euroopa Parlamendi ja nõukogu peamine juhis [*reference to be updated as appropriate according to the new inter-institutional agreement: Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel 2. detsembril 2013. aastal eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta sõlmitud institutsioonidevahelise kokkuleppe*⁶³ punkti 17] tähenduses.
- (55) Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga on ette nähtud koostöö programmi alla kuuluvates valdkondades ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Euroopa Majanduspiirkonnas osalevate Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riikide vahel. Samuti tuleks ette näha programmis osalemise võimalus teistele riikidele, sealhulgas liidu naaberriikidele ning riikidele, kes taotlevad liidu liikmeks saamist, kandidaatriikidele ja ühinevatele riikidele. Lisaks peaks programm olema Euroopa statistika valdkonnas avatud Šveitsile kooskõlas Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga statistikaalase koostöö kohta⁶⁴.
- (56) Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvad kolmandad riigid võivad liidu programmides osaleda koostöö raames, mis kehtestati EMP lepinguga, milles on sätestatud, et programme rakendatakse kõnealuse lepingu kohaselt tehtava otsuse alusel. Kolmandad riigid võivad osaleda ka muude õiguslike vahendite alusel. Käesolevasse määrusesse tuleks lisada eraldi säte, et anda vastutavale eelarvevahendite käsutajale, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) ja Euroopa Kontrollikojale õigused ja juurdepääs, mida neil on vaja oma asjakohaste volituste täieulatuslikuks kasutamiseks.
- (57) Programmi suhtes kohaldatakse finantsmäärust. Selles sätestatakse liidu eelarve täitmise eeskirjad, sealhulgas eeskirjad toetuste, auhindade ja hangete kohta.
- (58) Varasemate programmide ja eelarveridade alusel rakendatud meetmed on osutunud asjakohasteks ja need tuleks säilitada. Programmi raames võetavate uute meetmete eesmärk on eelkõige toetada hästitoimivat siseturgu. Selleks et muuta programmi rakendamine lihtsamaks ja paindlikumaks ning tagada seeläbi eesmärkide parem täitmine, tuleks meetmete määratlemisel lähtuda üksnes üldkategoriatest. Samuti peaks programm sisaldama konkurentsivõime valdkonna konkreetsete eesmärkidega seotud näidismetmeid või õigusnormidest tulenevate meetmete loetelu, näiteks standardimise, toiduahela reguleerimise ja Euroopa statistika valdkonnas.
- (59) Vaja on täpsustada rahastamiskõlblike üksuste kategooriad ning samuti üksused, mis peaksid olema rahastamiskõlblikud ilma projektikonkurssi korraldamata.
- (60) Võttes arvesse maailma majanduse üha suuremat seotust, peaks programm ka edaspidi ette nägema võimaluse kutsuda väliseksperte, nagu kolmandate riikide ametnikke, rahvusvaheliste organisatsioonide esindajaid või ettevõtjaid osalema teatavates meetmetes.

⁶³ Viide ajakohastatakse: ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.
Kokkulepe on kättesaadav: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.01.0001.01.EST&toc=OJ:C:2013:373:TOC

⁶⁴ ELT L 90, 28.3.2006, lk 2.

- (61) On vaja esitada kaasrahastamise eeskirju ja rahastamiskõlblikke kulusid käsitlevad erikriteeriumid.
- (62) Vastavalt komisjoni 19. oktoobri 2010. aasta teatises „ELi eelarve läbivaatamine“⁶⁵ kindlaksmääratud komisjoni kohustusele muuta rahastamisprogrammid ühtsemaks ja lihtsamaks tuleks juhul, kui programmiga ette nähtud meetmetel on eri rahastamisvahenditega ühised eesmärgid, jagada ressursse teiste liidu rahastamisvahenditega, välistades siiski kahekordse rahastamise.
- (63) Käesolev programm peaks aitama kaasa äärepoolseimate piirkondade konkreetsete vajaduste toetamisele ja nende integreerimisele siseturule, nagu komisjon hiljuti taaskinnitas oma teatises „Tugevam uuendatud strateegiline partnerlus ELi äärepoolseimate piirkondadega“⁶⁶.
- (64) Programm peaks edendama sünergiat ja samas vältima dubleerimist teemaga seotud liidu programmide ja meetmetega. Käesoleva programmi raames võetavad meetmed peaksid täiendama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [...] ⁶⁷ loodud programmi „Toll“ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [...] ⁶⁸ loodud programmi „Fiscalis“, mille eesmärk on samuti toetada ja parandada siseturu toimimist.
- (65) Programm peaks edendama sünergiat ja vastastikust täiendavust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [...] ⁶⁹ loodud Euroopa Regionaalarengu Fondi kohaste VKEde ja ettevõtlike toetustega. Lisaks sellele tagatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [...] ⁷⁰ loodud InvestEU fondi VKEde komponendist võla- ja omakapitalitoetus, et parandada VKEde juurdepääsu rahastamisele ja selle kättesaadavust. Samuti peaks programm taotlema sünergiat Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [...] ⁷¹ loodud kosmoseprogrammiga, kutsudes VKEsid üles saama kasu läbimurdelisest innovatsioonist ja muudest kõnealuste programmide raames välja töötatud lahendustest.
- (66) Programm peaks edendama sünergiat Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [...] ⁷² loodud programmiga „Euroopa horisont“, mille eesmärk on edendada teadusuuringuid ja innovatsiooni. See peaks eelkõige hõlmama vastastikust täiendavust uuenduslikele ettevõtetele suunatud tulevase Euroopa innovatsiooninõukogu meetmetega, aga ka VKEdele mõeldud tugiteenustega.
- (67) Programm peaks edendama sünergiat ja vastastikust täiendavust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [...] ⁷³ loodud digitaalse Euroopa programmiga, mille eesmärk on edendada liidu majanduse ja avaliku sektori digiteerimist.
- (68) Lisaks peaks programm taotlema sünergiat Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [...] ⁷⁴ loodud õiguse, õiguste ja väärtuste fondiga, mille eesmärk on toetada Euroopa õigusruumi edasiarendamist riiklike õigussüsteemide tõhususe tagamiseks, mis on peamine tegur õiglase ja kulutõhusa Euroopa majanduse saavutamiseks.

⁶⁵ COM(2010) 700 final, 19. oktoober 2010.

⁶⁶ COM(2017) 623 final.

⁶⁷ COM(2018) 442 final.

⁶⁸ COM(2018) 443 final.

⁶⁹ COM(2018) 372 final.

⁷⁰ COM(2018) 439 final.

⁷¹ COM(2018) 447 final.

⁷² COM(2018) 435 final.

⁷³ COM(2018) 434 final.

⁷⁴ COM(2018) 375 final.

- (69) Programm peaks edendama sünergiat Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [...] ⁷⁵ loodud Erasmuse programmi, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [...] ⁷⁶ loodud Euroopa Liidu Solidaarsusfondi ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [...] ⁷⁷ loodud Euroopa Sotsiaalfond+ -ga tööjõu ja noorte liikuvuse valdkonnas, mis on hästi toimiva siseturu jaoks hädavajalik.
- (70) Lisaks võiks toiduahela meetmeid, näiteks looma- ja taimetervise seotud kriisilukordade puhul rakendatavaid veterinaar- ja fütosanitaarmedeid, täiendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr [...] ⁷⁸ kehtestatud liidu ühise põllumajanduspoliitika programmitöö alla kuuluvate turupõhiste meetmetega.
- (71) Vajaduse korral tuleks programmi meetmeid kasutada turutõrgete kõrvaldamiseks või mitteoptimaalsete investeerimisolukordade lahendamiseks proportsionaalselt, nii et need ei dubleeriks ega tõrjuks välja erasektori rahastamist, ning pakuksid selget Euroopa lisaväärtust.
- (72) Komisjonile tuleks anda rakendamisvolitused seoses selliste tööprogrammide vastuvõtmisega, millega tagatakse inimeste, loomade ja taimede tervise kaitse kõrge tase kogu toiduahelas. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ⁷⁹.
- (73) Käesoleva määrusega ette nähtud rahastamisliikide ja eelarve täitmise viiside valikul tuleks lähtuda nende võimest saavutada meetmete erieesmärgid ja tulemusi, võttes eelkõige arvesse kontrollidega seotud kulusid, halduskoormust ja eeldatavat nõuete täitmata jätmisega seotud riski. See peaks hõlmama kindlasummaliste maksete, kindlamääraliste maksete ja ühikuhindade kasutamise kaalumist ning finantsmääruse artikli 125 lõike 1 kohaste kuludega mitteseotud rahastamisvahendite kasutamist.
- (74) Korrapärase järelevalve ja aruandluse tagamiseks tuleks programmi meetmete ja tulemuste järelevalve jaoks kohe alguses paika panna nõuetekohane raamistik. Selline järelevalve ja aruandlus peaksid põhinema näitajatel, millega mõõdetakse programmi meetmete mõju eelnevalt kindlaksmääratud võrdlusaluse põhjal.
- (75) Vastavalt 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe ⁸⁰ punktidele 22 ja 23 tuleb programmi hinnata konkreetse järelevalvekorra alusel kogutud teabe põhjal, vältides ülereguleerimist ning halduskoormust, eelkõige liikmesriikides. See kord peaks vajaduse korral hõlmama mõõdetavaid näitajaid, et hinnata nende põhjal programmi mõju kohapeal.
- (76) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2016/429 ⁸¹ I osa 2. peatükis, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 2160/2003 ⁸² ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu

⁷⁵ COM(2018) 367 final.

⁷⁶ COM(2018) 322 final, artikkel 10.

⁷⁷ COM(2018) 382 final.

⁷⁸ COM(2018) 393 final.

⁷⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

⁸⁰ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁸¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84, 31.3.2016, lk 1).

⁸² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 2160/2003 salmonella ja teiste konkreetsete toidupõhiste zoonootilise toimega mõjurite kontrolli kohta (ELT L 325, 12.12.2003, lk 1).

määruses (EÜ) nr 999/2001⁸³ osutatud loomataudide põhjal tuleb koostada selliste loomataudide ja zoonooside loetelu, mis on erakorraliste meetmete ning likvideerimise, tõrje ja seire programmide raames rahastamiskõlblikud.

- (77) Selleks et võtta arvesse loomataudide põhjustatud olukordi, mis mõjutavad oluliselt loomakasvatust või kariloomakaubandust, inimeste tervisele ohtlike zoonooside levikut või uusi teaduslikke või epidemioloogilisi arenguid, ning loomataude, mis tõenäoliselt kujutavad endast liidule uut ohtu, tuleks komisjonile anda kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte loomataudide ja zoonooside loetelu täiendamiseks. Selleks et tagada programmi eesmärkide täitmisel tehtud edusammude tulemuslik hindamine, tuleks komisjonile anda õigus võtta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 kohaselt vastu delegeeritud õigusakte, et vajaduse korral läbi vaadata erieesmärkide saavutamist mõõtvad näitajad või neid täiendada, ning et lisada käesolevale määrusele järelevalve- ja hindamisraamistiku kehtestamist käsitlevad sätted. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, kus arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (78) Vastavalt [*reference to be updated as appropriate according to a new decision on OCTs*: nõukogu otsuse 2013/755/EL⁸⁴ artiklile 94] on ülemeremaadel ja -territooriumidel asuvad isikud ja üksused rahastamiskõlblikud, kui programmi eeskirjadest ja eesmärkidest või võimalikest kokkulepetest liikmesriigiga, millega vastav ülemeremaa või -territoorium on seotud, ei tulene teisiti.
- (79) Vastavalt finantsmäärusele, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013⁸⁵, nõukogu määrusele (Euratom, EÜ) nr 2988/95⁸⁶, nõukogu määrusele (Euratom, EÜ) nr 2185/96⁸⁷ ja nõukogu määrusele (EL) 2017/1939⁸⁸ tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise ja pettuste ärahoidmist, avastamist, korrigeerimist ja uurimist, kaotatud, alusetult väljamakstud või ebaõigesti kasutatud summade tagasinõudmist ja vajaduse korral halduskaristuste kehtestamist. Eelkõige võib Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) korraldada haldusjuurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrollid ja inspekteerimisi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 ning nõukogu määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96 sätetele ja neis määrustes sätestatud korras, et teha kindlaks, kas on esinenud pettust, korruptsiooni või muud liidu

⁸³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad (EÜT L 147, 31.5.2001, lk 1).

⁸⁴ Nõukogu 25. novembri 2013. aasta otsus 2013/755/EL ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta („ÜMTde assotsieerimise otsus“) (ELT L 344, 19.12.2013, lk 1).

⁸⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999, (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

⁸⁶ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuve kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

⁸⁷ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

⁸⁸ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Vastavalt määrusele (EL) 2017/1939 võib Euroopa Prokuratuur uurida pettusi ja muid kuritegusid, mis mõjutavad liidu finantshuve, ja esitada nende kohta süüdistusi, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/1371⁸⁹. Finantsmääruse kohaselt peab iga isik või üksus, kes saab liidu rahalisi vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel täielikult koostööd ja andma komisjonile, OLAFile, Euroopa Prokuratuurile ja Euroopa Kontrollikoja vajalikud õigused ja juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annaksid samaväärsed õigused.

- (80) Käesoleva määruse suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt ELi toimimise lepingu artikli 322 kohaselt vastuvõetud horisontaalseid finantseeskirju. Need eeskirjad on sätestatud finantsmääruses ja nendega määratakse eelkõige kindlaks kord, mille kohaselt eelarvet koostatakse ja täidetakse toetuste, hangete, auhindade ja kaudse eelarve täitmise kaudu, ning nähakse ette finantshalduses osalejate vastutuse kontroll. ELi toimimise lepingu artikli 322 kohaselt vastu võetud eeskirjades on käsitletud ka liidu eelarve kaitsmist juhul, kui liikmesriikides esineb üldisi puudusi õigusriigi toimimises, sest õigusriigi põhimõtte austamine on usaldusväärse finantsjuhtimise ja tulemusliku ELi-poolse rahastamise oluline eeltingimus.
- (81) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679⁹⁰ reguleeritakse isikuandmete töötlemist liikmesriikides käesoleva määruse kontekstis ja liikmesriikide pädevate asutuste järelevalve all. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) 45/2001⁹¹ reguleeritakse isikuandmete töötlemist komisjonis käesoleva määruse kontekstis ja Euroopa andmekaitseinspektori järelevalve all. Pädevad asutused peavad teavet vahetama ja edastama kooskõlas määruses (EL) 2016/679 sätestatud isikuandmete edastamise eeskirjadega ning komisjon peab teavet vahetama ja edastama kooskõlas määruses (EÜ) nr 45/2001 sätestatud isikuandmete edastamise eeskirjadega.
- (82) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei suuda liikmesriigid küsimuste piiriülese iseloomu tõttu piisavalt saavutada, küll aga saab neid liidu meetmete suurema potentsiaali tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (83) Programmi eesmärk peaks ka olema tagada liidu siseturu, ettevõtete – sealhulgas VKEd – konkurentsivõime ja Euroopa statistikameetmete parem nähtavus ja sidusus Euroopa kodanike, ettevõtete ja ametiasutuste jaoks.
- (84) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014⁹², (EL) nr 258/2014⁹³, (EL) nr 652/2014⁹⁴ ja (EL) nr 2017/826 tuleks tunnistada kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021.

⁸⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

⁹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

⁹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta määrus (EL) nr 254/2014, mis käsitleb mitmeaastast tarbijakaitseprogrammi aastateks 2014–2020 ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1926/2006/EÜ (ELT L 84, 30.3.2014, lk 42).

- (85) On asjakohane tagada sujuv ja katkestusteta üleminek määrustega (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) 2017/826, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 99/2013 loodud ettevõtete ja VKEdel konkurentsivõime, tarbijakaitse, tarbijate ja finantsteenuste lõppkasutajate, finantsteenuste poliitika kujundamise, toiduahela ja Euroopa statistika valdkonna programmidele käesolevale programmile, eelkõige seoses mitmeaastaste meetmete jätkamise ning eelmiste programmide edusammude hindamisega,

⁹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 258/2014, millega luuakse liidu programm, toetamaks teatavaid tegevusi finantsaruandluse ja auditeerimise valdkonnas aastatel 2014–2020, ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 716/2009/EÜ (ELT L 105, 8.4.2014, lk 1).

⁹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 652/2014, millega nähakse ette sätteid toiduahela, loomade tervise ja heaolu ning taimetervise ja taimse paljundusmaterjaliga seotud kulude haldamise kohta ning muudetakse nõukogu direktiive 98/56/EÜ, 2000/29/EÜ ja 2008/90/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 178/2002, (EÜ) nr 882/2004 ja (EÜ) nr 396/2005, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/128/EÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1107/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 66/399/EMÜ, 76/894/EMÜ ja 2009/470/EÜ (ELT L 189, 27.6.2014, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega luuakse programm siseturu toimimise ja ettevõtete, sealhulgas mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime parandamiseks ning raamistik Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 13 tähenduses (edaspidi „programm“).

Selles sätestatakse programmi eesmärgid, eelarve aastateks 2021–2027, liidupoolse rahastamise vormid ja sellise rahastamise eeskirjad.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „segarahastamistoiming“ – liidu eelarvest toetatavad meetmed, sealhulgas finantsmääruse artikli 2 lõike 6 kohased segarahastamisvahendid, milles kombineeritakse tagastamatus vormis antav toetus ja/või liidu eelarvest toetatavad rahastamisvahendid ning arengut rahastavate või muude avalik-õiguslike finantseerimisasutuste rahastamisvahenditest ning erasektori finantseerimisasutuste või investorite rahastamisvahenditest antav tagastatavas vormis toetus;
- (2) „Euroopa statistika“ – statistika, mida arendatakse, tehakse ja levitatakse kooskõlas määrusega (EÜ) nr 223/2009;
- (3) „õigussubjekt“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on asutatud ja sellisena tunnustatud siseriikliku õiguse, liidu õiguse või rahvusvahelise õiguse alusel, kellel on iseseisev õigusvõime ning õigus enda nimel toimides teostada õigusi ja kanda kohustusi, või üksus, mis ei ole juriidiline isik vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) (edaspidi „finantsmäärus“) artikli 197 lõike 2 punktile c;
- (4) „mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad“ – komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ⁹⁵ esitatud määratlusele vastavad mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad;
- (5) „kolmas riik“ – riik, mis ei ole liidu liikmesriik.

Artikkel 3

Programmi eesmärgid

1. Programmi üldeesmärgid on järgmised:

⁹⁵ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

- (a) parandada siseturu toimimist, kaitsta kodanikke, tarbijaid ja ettevõtteid, eriti mikro-, väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEsid), ja suurendada nende mõjuvõimu, tagades liidu õiguse täitmise, hõlbustades turulepääsu, kehtestades standardeid ning edendades inimeste, loomade ja taimede tervist ja loomade heaolu; laiendada koostööd nii liikmesriikide pädevate asutuste vahel kui ka liikmesriikide pädevate asutuste, komisjoni ja liidu detsentraliseeritud asutuste vahel;
- (b) pakkuda kvaliteetset, võrreldavat ja usaldusväärset Euroopa statistikat, mis toetaks kõigi liidu poliitikavaldkondade kujundamist, järelevalvet ja hindamist ning aitaks poliitikakujundajatel, ettevõtetel, akadeemilistel ringkondadel, kodanikel ja meedial teha teadlikke otsuseid ja osaleda demokraatlikus protsessis.

2. Programmi erieesmärgid on järgmised:

- (a) tõhustada siseturgu, hõlbustada kaubandustõkete ennetamist ja kõrvaldamist, töötada välja, rakendada ja täita liidu õigusakte kaupade ja teenuste siseturu, riigihangete, turujärelevalve, äriühinguõiguse, lepinguõiguse ja lepinguvälise õiguse, rahapesuvastase tegevuse, kapitali vaba liikumise, finantsteenuste ja konkurentsi, sealhulgas juhtimisvahendite arendamise valdkonnas;
- (b) suurendada ettevõtete konkurentsivõimet, pöörates erilist tähelepanu VKEdele ja täiendavuse saavutamisele selliste meetmete kaudu, millega tagatakse VKEdele mitmesuguses vormis toetus, juurdepääs turgudele, sh nende rahvusvahelistumine, soodne ettevõtluskeskkond, konkurentsivõime tööstusharudes, tööstuse moderniseerimine ja ettevõtluse edendamine;
- (c) tagada siseturu tõhus toimimine standardimisprotsesside kaudu, mis:
 - i) võimaldavad Euroopa standardimist rahastada ja sidusrühmadel Euroopa standardite kehtestamises osaleda;
 - ii) toetavad kvaliteetsete rahvusvaheliste finantsaruandluse ja auditeerimise standardite väljatöötamist, lihtsustavad nende integreerimist liidu õigusesse ja edendavad innovatsiooni ja parimaid tavasid äriühingute aruandluse valdkonnas;
- (d) edendavad tarbijate huve ja tagavad tarbijakaitse kõrge taseme ja tooteohutuse selle kaudu, et
 - i) suurendatakse tarbijate, ettevõtete ja kodanikuühiskonna mõjuvõimu, abistatakse ja haritakse neid; tagatakse tarbijakaitse kõrge tase, säästev tarbimine ja tooteohutus, eelkõige toetades pädevaid täitevasutusi, tarbijaid esindavaid organisatsioone ja koostöömeetmeid; tagatakse tarbijatele juurdepääs vaidluste lahendamise mehhanismidele ning antakse piisavat teavet turgude ja tarbijate kohta;
 - ii) suurendatakse tarbijate, muude finantsteenuste lõppkasutajate ja kodanikuühiskonna osalemist finantsteenuste valdkonna poliitika kujundamises; edendatakse paremat arusaamist finantssektorist;
- (e) aidatakse kaasa inimeste, loomade ja taimede tervise kõrge taseme tagamisele kogu toiduahelas ja asjaomastes valdkondades, muu hulgas ennetades ja likvideerides loomataude ja taimekahjustajaid, ja toetada loomade heaolu parandamist, aga ka toidu säästvat tootmist ja tarbimist;
- (f) tehakse õigeaegselt, erapooletult ja kulutõhusal viisil Euroopa statistikat ja edastatakse seda Euroopa statistikasüsteemi raames määruse (EÜ) nr 223/2009 artiklis 4 osutatud laiendatud partnerluse kaudu kõigile asjaomastele välisosalistele, kasutades

mitmesuguseid andmeallikaid, täiustatud andmeanalüüsi meetodeid, arukaid süsteeme ja digitaaltehnoloogiat.

Artikkel 4

Eelarve

1. Programmi rakendamise rahastamispakett aastatel 2021–2027 on jooksevhindades 4 088 580 000 eurot.
2. Lõikes 1 esitatud summa orienteeriv jaotus on eesmärkide lõikes järgmine:
 - (a) 1 000 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis b osutatud eesmärgi jaoks;
 - (b) 188 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis i osutatud eesmärgi jaoks;
 - (c) 1 680 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud eesmärgi jaoks;
 - (d) 552 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud eesmärgi jaoks.
3. Lõikes 1 nimetatud summat võib kasutada programmi rakendamiseks antava tehnilise ja haldusabi jaoks, eelkõige ettevalmistus-, järelevalve-, kontrolli-, auditeerimis- ja hindamistoiminguteks, aga ka infotehnoloogiavõrgustike kasutamiseks, mis keskenduvad infotöölusele ja -vahetusele, samuti infotehnoloogiavahendite kasutamiseks ja arendamiseks.
4. Artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud eesmärgi puhul võib üle ühe eelarveaasta pikkuste meetmete eelarvelised kulukohustused jaotada mitme eelarveaasta vahel aastasteks osamakseteks.
5. Erandina finantsmääruse artikli 111 lõikest 2 võtab komisjon käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärgi kohaste veterinaar- ja fütosanitaarmedetega seotud toetuse eelarvelised kulukohustused pärast liikmesriikide esitatud maksetaotluste hindamist.
6. Vahendid, mis on liikmesriikidele eraldatud koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise raames, võib liikmesriikide palvel kanda üle programmile. Komisjon haldab neid vahendeid otseselt finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punkti a alusel või kaudselt kõnealuse artikli punkti c alusel. Võimaluse korral peetakse vahendite kasutamisel silmas asjaomase liikmesriigi huve.

Artikkel 5

Programmiga ühinenud kolmandad riigid

Programmis võivad osaleda järgmised kolmandad riigid:

- (a) Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) liikmed, kes on ühtlasi Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmed, vastavalt EMP lepingus sätestatud tingimustele;
- (b) ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid vastavalt nende liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes kokkulepetes, ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;
- (c) Euroopa naabruspoliitika alla kuuluvad riigid vastavalt nende riikide liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes kokkulepetes ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;
- (d) kolmandad riigid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud erilepingus, millega reguleeritakse asjaomase kolmanda riigi osalemist liidu programmides, tingimusel et selle lepinguga:

- i) on tagatud õiglane tasakaal liidu programmides osaleva kolmanda riigi osamaksete ja saadava kasu vahel;
- ii) on ette nähtud programmides osalemise tingimused, sealhulgas eri programmide osamaksete ja halduskulude kalkulatsioon;
- iii) ei ole kolmandale riigile antud otsustusõigust programmi üle;
- iv) on kindlustatud liidu õigused tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja kaitsta oma finantshuve.

Punktis ii osutatud osamaksed loetakse vastavalt uue finantsmääruse [artikli 21 lõikele 5] sihtotstarbeliseks tuluks.

Artikkel 6

ELi rahastamise rakendamine ja vormid

1. Programmi rakendatakse eelarve otsese täitmise korras vastavalt finantsmäärusele või eelarve kaudse täitmise korras koostöös finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punktis c osutatud asutustega.
2. Programmist võib anda rahalisi toetusi ükskõik millises finantsmäärusekohases vormis, eelkõige toetuste, auhindade ja hangetena. Rahastamine võib toimuda ka segarahastamistoimingutes kasutatavate rahastamisvahendite kaudu.
3. Vastastikuse kindlustusmehhanismi osamaksetega võib katta riske, mis on seotud toetusesaajale määratud vahendite hüvitamisega ning neid osamakseid käsitatakse finantsmääruse kohase piisava tagatisena. Kohaldatakse määruse XXX [tagatisfondi määruse järeltulija] [artikli X] sätteid⁹⁶.

II PEATÜKK

TOETUSED

Artikkel 7

Toetused

Programmi raames antakse ja hallatakse toetusi kooskõlas finantsmääruse VIII jaotisega.

Artikkel 8

Rahastamiskõlblikud meetmed

1. Rahastamiskõlblikud on üksnes meetmed, millega täidetakse artiklis 3 osutatud eesmärged.
2. Rahastamiskõlblikud on eelkõige järgmised meetmed, millega täidetakse artiklis 3 osutatud eesmärged:
 - (a) õigete tingimuste loomine, et anda kõigile siseturu osalistele, sealhulgas ettevõtetele, kodanikele ja tarbijatele, kodanikuühiskonnale ja avaliku sektori asutustele rohkem mõjuvõimu läbipaistva teabe ja teadlikkuse suurendamise kampaaniate, parimate tavade

⁹⁶

[lisada]

vahetamise, hea tava edendamise, kogemuste ja teadmiste vahetamise ning koolituste korraldamise kaudu;

- (b) mehhanismide loomine liidu kodanike, tarbijate, lõppkasutajate, kodanikuühiskonna ja ettevõtjate esindajate jaoks, et aidata kaasa nende osalemisele poliitilistes aruteludes, poliitikavaldkondades ja otsustusprotsessis, toetades eelkõige esindusorganisatsioonide toimimist nii riiklikul kui ka liidu tasandil;
- (c) suutlikkuse suurendamine ning liikmesriikide ja nende pädevate asutuste, liikmesriikide pädevate asutuste ja komisjoni ning komisjoni, liidu detsentraliseeritud asutuste ja kolmandate riikide asutuste ühismeetmete toetamine ja koordineerimine;
- (d) liidu õigusraamistiku tõhusa jõustamise ja ajakohastamise ning selle kohandamise toetamine pidevalt muutuv keskkonnas, sealhulgas andmete kogumise ja analüüside kaudu; uuringud, hindamised ja poliitikasoovitused; tutvustamistegevuse ja katseprojektide korraldamine; teabevahetustegevus; spetsiaalsete IT-vahendite väljatöötamine, et tagada siseturu läbipaistev ja tõhus toimimine.

3. Rahastamiskõlblikud on järgmised meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis b osutatud erieesmärki:

- (a) mitmesuguses vormis toetuse andmine VKEdele;
- (b) VKEde turulepääsu lihtsustamine, nende toetamine üleilmsete ja ühiskondlike probleemide lahendamisel ning rahvusvahelistumisel, liidu tööstuse juhtpositsiooni tugevdamine üleilmsetes väärtusahelates, muu hulgas Euroopa ettevõtlusvõrgustiku kaudu;
- (c) turutõkete ja halduskoormuse vähendamine ning soodsa ettevõtluskeskkonna loomine, et pakkuda VKEdele rohkem võimalusi siseturust kasu saada;
- (d) ettevõtete kasvu ja oskuste arendamise ning tööstuse ümberkujundamise toetamine tootmis- ja teenindussektoris;
- (e) ettevõtete ja kõigi majandussektorite konkurentsivõime toetamine, innovatsiooni rakendamise ja väärtusahela alase koostöö toetamine VKEdes, ühendades strateegiliselt ökosüsteemid ja klastrid, muu hulgas klastrite ühistegevuse algatuse kaudu;
- (f) ettevõtluskeskkonna ja ettevõtluskultuuri, sealhulgas uute ettevõtjate mentorlussüsteemi edendamine ning idu- ja kasvufirmade ja ettevõtete jätkusuutlikkuse toetamine.

4. Rahastamiskõlblikud on määruse (EL) nr 1025/2012 artiklites 15 ja 16 sätestatud meetmed, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis i osutatud erieesmärki.

5. Rahastamiskõlblikud on meetmed, millega toetatakse rahvusvaheliste standardite väljatöötamist, kohaldamist, hindamist ja järelevalvet finantsaruandluse ja auditeerimise valdkonnas ning teostatakse järelevalvet nende standardite kehtestamise protsessi üle ja täidetakse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis ii osutatud erieesmärki.

6. Rahastamiskõlblikud on I lisas sätestatud meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärki.

7. Rahastamiskõlblikud on II lisas sätestatud meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärki.

Rahastamiskõlblikud üksused

1. Lisaks finantsmääruse artiklis 197 sätestatud kriteeriumidele kehtivad käesoleva artikli lõigetes 2–7 sätestatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid.
2. Lisaks lõigetes 3–7 sätestatud rahastamiskõlblikkuse tingimustele on programmi raames rahastamiskõlblikud järgmised üksused:
 - (a) juriidilised isikud, kes on asutatud mõnes järgmistest riikidest:
 - i) liikmesriigis või sellega seotud ülemeremaal või -territooriumil;
 - ii) kolmandas riigis, mis on programmiga ühinenud kooskõlas artikliga 5;
 - (b) juriidiline isik, kes on loodud liidu õiguse alusel, või rahvusvaheline organisatsioon;
 - (c) juriidilised isikud, kes on asutatud kolmandas riigis, mis ei ole programmiga ühinenud, võivad erandkorras osaleda, tingimusel et meede täidab liidu eesmärgi ning liiduväline tegevus on vajalik, et tagada aluslepingutega hõlmatud liikmesriikide territooriumil võetud meetmete tulemuslikkus.
3. Juriidilised isikud, kes on asutatud kolmandas riigis, mis ei ole programmiga ühinenud, võivad osaleda järgmistes meetmetes:
 - (a) meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis b osutatud erieesmärki;
 - (b) tarbijakaitset toetavad meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis i osutatud erieesmärki.

Punktides a ja b osutatud meetmetes osalevatel üksustel ei ole õigust saada liidu rahalist toetust, välja arvatud juhul, kui see on oluline programmi jaoks, eelkõige seoses konkurentsivõime ja liidu ettevõtete turulepääsu või liidus elavate tarbijate kaitsega. Seda erandit ei kohaldata kasumit taotlevate üksuste suhtes.
4. Käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis i osutatud erieesmärgi täitmiseks võetavate meetmete puhul on rahastamiskõlblikud määruse (EL) nr 1025/2012 artiklites 15 ja 16 nimetatud üksused.
5. Tarbijakaitset toetavate meetmete puhul, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis i osutatud erieesmärki ja mis on seotud Euroopa tarbijakeskuste võrgustikuga, on rahastamiskõlblikud järgmised asutused:
 - (a) asutus, mille on määranud liikmesriik või artiklis 5 osutatud kolmas riik ja mis on läbipaistva menetluse kaudu valitud mittetulundusühendus;
 - (b) avalik-õiguslik asutus.
6. Kolmandad riigid, mis on või ei ole programmiga ühinenud, on rahastamiskõlblikud järgmiste meetmete puhul, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärki:
 - (a) kaitsemeetmed, mida võetakse olukorras, kus mõni III lisas osutatud loomataudidest või zoonoosidest või artiklis 16 osutatud töökavas loetletud taimkahjustajatest esineb või levib kolmandas riigis või liikmesriigis ja ohustab otseselt tervisealast olukorda liidus;
 - (b) kaitsemeetmed või muu asjassepuutuv tegevus, millega toetatakse taimetervisealast olukorda liidus.

Et võtta arvesse loomataudide põhjustatud olukordi, mis mõjutavad oluliselt loomakasvatust või kariloomakaubandust, inimeste tervisele ohtlike zoonooside levikut või uusi teaduslikke

või epidemioloogilisi arenguid, ning loomataude, mis tõenäoliselt kujutavad endast liidule uut ohtu, antakse komisjonile kooskõlas artikliga 20 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte III lisa muutmiseks.

Välja arvatud loomahaiguste ja taimekahjustajate puhul, millel on oluline mõju liidule, peaksid riigid, kes ei ole programmiga ühinenud, oma osalemist punktides a ja b osutatud meetmetes põhimõtteliselt ise rahastama.

7. Käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärgi täitmiseks võetavate meetmete puhul on rahastamiskõlblikud järgmised juriidilised isikud:
- (a) määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud riiklikud statistikaametid ja muud riiklikud asutused;
 - (b) koostöövõrgustikke toetavate meetmete puhul muud statistika valdkonnas tegutsevad asutused, mis ei ole käesoleva lõike punktis a osutatud asutused;
 - (c) tööstusharust, ärihuvidest või muudest huvide konfliktidest sõltumatud mittetulunduslikud üksused, mille põhieesmärk ja -tegevus on määruse (EÜ) nr 223/2009 artiklis 11 osutatud Euroopa statistika tegevusjuhise rakendamise edendamine ja toetamine ja Euroopa statistika koostamise uute meetodite rakendamine eesmärgiga suurendada liidu tasandil tõhusust ja parandada kvaliteeti.

Artikkel 10

Kindlaksmääratud toetusesaajad

Programmi alusel võivad ilma projektikonkursita saada toetust järgmised üksused:

- (a) turujärelevalve meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis a osutatud erieesmärki, liikmesriikide turujärelevalveasutused, nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklis 17 ja [ettepaneku: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles sätestatakse tooteid käsitlevate liidu ühtlustamisõigusaktide järgimise ja täitmise tagamise eeskirjad ja kord],⁹⁷ artiklis 11;
- (b) akrediteerimise ja turujärelevalve meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis a osutatud erieesmärki, määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus, kes viib ellu määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklis 32 osutatud meetmeid;
- (c) meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis i osutatud erieesmärki, määruse (EL) nr 1025/2012 artiklis 17 osutatud üksused;
- (d) meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis ii osutatud erieesmärki, Euroopa finantsaruandluse nõuanderühm (EFRAG), rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite sihtasutus ja avaliku huvi järelevalve nõukogu (PIOB);
- (e) meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis i osutatud erieesmärki seoses tarbijate huvide esindamisega liidu tasandil, Euroopa Tarbijaliitude Amet (BEUC) ja tarbijate standardimises osalemise koordineerimise Euroopa ühing (ANEC), tingimusel et neil puudub huvide konflikt ja nad esindavad oma liikmete kaudu liidu tarbijate huve vähemalt kahes kolmandikus liikmesriikidest;

⁹⁷

COM(2017) 795 final.

- (f) meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis ii osutatud erieesmärki, Finance Watch ja Better Finance järgmistel tingimustel, mida hinnatakse igal aastal:
- i) nad jäävad valitsusvälisteks mittetulunduslikeks üksusteks, kes ei sõltu sektorist, kaubandusest ega ärist;
 - ii) neil puudub huvide konflikt ja nad esindavad oma liikmete kaudu liidu tarbijate ja muude lõppkasutajate huve finantsteenuste valdkonnas;
- (g) meetmete puhul, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärki:
- i) liikmesriikide pädevad asutused ja nendega seotud üksused, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625⁹⁸ artiklites 92, 95 ja 97 osutatud Euroopa Liidu referentlaborid ja Euroopa Liidu referentkeskused ning rahvusvahelised organisatsioonid;
 - ii) üksnes meetmete puhul, mida on kirjeldatud käesoleva määruse artikli 9 lõike 6 punktides a ja b, kolmandad riigid, mis on või ei ole programmiga ühinenud;
- (h) meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärki, määruse (EL) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud riiklikud statistikaametid ja muud riiklikud asutused.

Artikkel 11

Hindamine ja toetuse määramise kriteeriumid

Nende meetmete hindamiskomitee, millega täidetakse artikli 3 lõikes 2 osutatud erieesmäärke, võib osaliselt või täielikult koosneda välisekspertidest.

Artikkel 12

Kaasrahastamise eeskirjad

1. Meetmete puhul, mida võetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis a osutatud erieesmärgi täitmiseks seoses liikmesriikide ja programmiga ühinenud kolmandate riikide turujärelevalveasutustega ja seoses [ettepaneku: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles sätestatakse tooteid käsitlevate liidu ühtlustamisõigusaktide järgimise ja täitmise tagamise eeskirjad ja kord] artiklis 20 osutatud liidu katserajatistega, võidakse programmist rahastada kuni 100 % meetme rahastamiskõlblikest kuludest, tingimusel et ei rikuta finantsmääruses sätestatud kaasrahastamise põhimõtet.
2. Kui avaliku huvi järelevalve nõukogule (PIOB) antavate toetuste puhul, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis ii osutatud erieesmärki, ületab teataval aastal Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsiooni (IFACi) rahastamise osakaal kahte

⁹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017 lk 1).

kolmandikku kogu PIOB aastasest rahastamisest, piiratakse kõnealuse aasta osamakset artiklis 16 osutatud tööprogrammis täpsustatud maksimumsummaga.

3. Meetmete puhul, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärki, võidakse programmist rahastada kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest, tingimusel et ei rikuta finantsmääruse artiklis 190 sätestatud kaasrahastamise põhimõtet.
4. Meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärki, võidakse programmist rahastada kuni 95 % määruse (EÜ) nr 223/2009 artiklis 15 osutatud koostöövõrgustike toetamise meetmete rahastamiskõlblikest kuludest.

Artikkel 13

Rahastamiskõlblikud kulud

Lisaks finantsmääruse artiklis 186 sätestatud kriteeriumidele kehtivad käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärgi täitmiseks võetavate meetmete puhul järgmised kulude rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid:

- (a) vastavalt finantsmääruse artikli 193 lõike 2 punktile b peavad kulud olema rahastamiskõlblikud enne meetme rakendamise alguskuupäeva;
- (b) sellised kulud võivad olla rahastamiskõlblikud ka tänu meetmetele, mida on võetud seoses loomataudi või taimekahjustaja esinemise kahtlusega, tingimusel et selline kahtlus leiab hiljem kinnitust.

Esimese lõike punktis a osutatud kulud on rahastamiskõlblikud alates kuupäevast, mil komisjoni teavitati loomataudi või taimekahjustaja esinemisest.

Artikkel 14

Kumulatiivne, täiendav ja kombineeritud rahastamine

1. Meede, mis on saanud toetust muu liidu programmi alusel, võib saada toetust ka käesoleva programmi alusel, tingimusel et neist toetustest ei kaeta samu kulusid. Kummagi toetuse osa suhtes kohaldatakse selle liidu programmi eeskirju, mille alusel toetust antakse. Kumulatiivne rahastus ei tohi ületada meetme rahastamiskõlblikke kogukulusid ning erinevatest liidu programmidest antava toetuse võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas toetuse andmise tingimusi käsitlevate dokumentidega.
2. Meetmed, millele on antud kvaliteedimärgis või mis vastavad järgmistele kumulatiivsetele, võrreldavatele tingimustele:
 - (a) neid on hinnatud programmi projektikonkursi raames,
 - (b) need vastavad kõnealuse projektikonkursiga ette nähtud kvaliteedi miinimumnõuetele,
 - (c) neid ei saa selle projektikonkursi raames rahastada eelarvepiirangute tõttu,võivad saada toetust Euroopa Regionaalarengu Fondist, Ühtekuuluvusfondist, Euroopa Sotsiaalfond+-st või Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist kooskõlas määruse (EL) XX [ühissätete määrus] artikli [67] lõikega 5 ning määruse (EL) XX [ühise põllumajanduspoliitika rahastamine, haldamine ja järelevalve] artikliga 8, tingimusel et need meetmed on kooskõlas asjaomase programmi eesmärkidega. Kohaldatakse toetust andva fondi eeskirju.

3. Tegevus võib saada toetust ühest või mitmest liidu programmist. Sellistel juhtudel ei deklareerita maksetaotluses deklareeritud kulusid teise programmi maksetaotluses.
4. Esitatavas maksetaotluses kajastatavate kulude summa võidakse arvutada iga asjaomase programmi puhul proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitleva dokumendiga.

III PEATÜKK

SEGARAHASTAMISTOIMINGUD

Artikkel 15

Segarahastamistoimingud

Käesoleva programmi kohased segarahastamistoimingud tehakse kooskõlas [InvestEU määruse] ja finantsmääruse XX jaotisega.

IV PEATÜKK

KAVANDAMINE, JÄRELEVALVE, RAKENDAMINE JA KONTROLL

Artikkel 16

Programmi rakendamine

1. Programmi rakendatakse finantsmääruse artiklis 110 osutatud tööprogrammi(de) kaudu. Tööprogrammis esitatakse vajaduse korral segarahastamistoimingute jaoks ette nähtud kogusumma.
2. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu tööprogrammid, millega täidetakse I lisa artikli 3 lõikes 2 osutatud erieesmärki. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 21 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
3. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 rakendatakse II lisas osutatud meetmeid, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärki, kooskõlas määruse (EL) nr 223/2009 artiklitega 14 ja 17.

Artikkel 17

Järelevalve ja aruandlus

1. Näitajad, mille abil antakse aru artikli 3 lõikes 2 sätestatud programmi erieesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta, on esitatud IV lisas.
2. Selleks et tagada programmi eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude tõhus hindamine, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 20 vastu delegeeritud õigusakte, et vaadata läbi või täiendada IV lisas esitatud näitajaid, kui seda peetakse vajalikuks, ning täiendada käesolevat määrust järelevalve- ja hindamisraamistiku kehtestamist käsitlevate sätetega.
3. Tulemusaruannete süsteem peab tagama, et programmi rakendamise ja tulemuste järelevalveks vajalikke andmeid kogutakse tõhusalt, tulemuslikult ja õigeaegselt. Selleks

kehtestatakse liidu rahaliste vahendite saajatele ja (kui see on asjakohane) liikmesriikidele proportsionaalsed aruandlusnõuded.

Artikkel 18

Hindamine

1. Hindamised toimuvad piisavalt aegsasti, et nende tulemusi saaks kasutada otsustamisprotsessis.
2. Programmi vahehindamine toimub siis, kui programmi rakendamise kohta on saanud kättesaadavaks piisavalt teavet, ent mitte hiljem kui neli aastat pärast programmi rakendamise algust.
3. Seoses meetmetega, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis ii osutatud erieesmärki, koostab komisjon iga-aastase aruande, milles käsitletakse rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) sihtasutuse tegevust rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite arendamisel, samuti avaliku huvi järelevalve nõukogu (PIOB) ja Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) tegevust. Komisjon edastab selle aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
4. Kooskõlas määruse (EÜ) nr 223/2009 artikliga 13 konsulteerib komisjon käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärgi täitmiseks võetavate meetmete hindamisel Euroopa statistikasüsteemi komiteega enne nende hinnangute vastuvõtmist ja esitamist Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Programmi rakendamise lõpul, ent mitte hiljem kui neli aastat pärast artiklis 1 nimetatud ajavahemikku, viib komisjon läbi programmi lõpphindamise.
6. Komisjon edastab hindamiste tulemused koos oma tähelepanekutega Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.

Artikkel 19

Liidu finantshuvide kaitse

Kui kolmas riik osaleb programmis rahvusvahelise lepingu kohase otsuse alusel või muu õigusliku vahendi alusel, annab kolmas riik vahendite saamise tingimusena vastutavale eelarvevahendite käsutajale, Euroopa Pettustevastase Ametile (OLAF) ja Euroopa Kontrollikoja õigused ja juurdepääsu, mida neil on vaja oma asjakohaste volituste täieulatuslikuks kasutamiseks. OLAFi puhul hõlmavad need õigused ka õigust korraldada juurdlust, sealhulgas teha kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, kooskõlas määrusega (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlust.

Artikkel 20

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklites 9 ja 17 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile kuni 31. detsembrini 2028.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 9 ja 17 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon iga liikmesriigi määratud ekspertidega kooskõlas põhimõtetega, mis on sätestatud 13. aprillil 2016. aastal välja antud institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artiklite 9 ja 17 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavakstegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 21

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artikliga 58 asutatud alaline toiduahela ja loomatervishoiu komitee⁹⁹. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
Kui komitee arvamus saadakse kirjaliku menetluse teel, lõpetatakse nimetatud menetlus ilma tulemust saavutamata arvamuse esitamiseks ettenähtud tähtaja jooksul, kui komitee eesistuja nii otsustab või kui enamik komitee liikmeid seda taotleb.

V PEATÜKK

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 22

Teavitamine, teabevahetus ja avalikustamine

1. Liidu rahaliste vahendite saajad tunnistavad liidu rahaliste vahendite päritolu ja tagavad selle nähtavuse (eriti meetmeid ja nende tulemusi reklaamides), andes eri sihtrühmadele, sealhulgas meediale ja üldsusele selle kohta sidusat, tulemuslikku ja proportsionaalset suunatud teavet.
2. Komisjon rakendab programmi ning selle meetmete ja tulemustega seotud teavitus- ja teabevahetusmeetmeid. Programmile eraldatud rahalised vahendid peavad ühtlasi aitama

⁹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

kaasa liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamisele, niivõrd kui need on seotud artiklis 3 osutatud eesmärkidega.

3. Komisjon (EUROSTAT) rakendab teavitus- ja teabevahetusmeetmeid artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärgi täitmise, selle meetmete ja tulemuste suhtes, mis seonduvad Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamisega, kooskõlas määruses (EÜ) nr 223/2009 sätestatud statistikapõhimõtetega.

Artikkel 23

Kehtetuks tunnistamine

Määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) 2017/826 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021.

Artikkel 24

Üleminekusätted

1. Käesolev määrus ei mõjuta määruste (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) 2017/826 alusel rakendatavate meetmete jätkumist või muutmist kuni nende meetmete lõpetamiseni ning nimetatud määrusi kohaldatakse nende meetmete suhtes kuni nende lõpetamiseni.
2. Programmi rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulud, mis on vajalikud selleks, et tagada üleminek programmi ja selle eelkäijate, lõikes 1 loetletud õigusaktide alusel vastu võetud programmide meetmete vahel.
3. Vajaduse korral võib kanda eelarvesse assigneeringuid ka pärast 2027. aastat, et katta artikli 4 lõikega 3 ette nähtud kulusid, et oleks võimalik hallata meetmeid, mis ei ole 31. detsembriks 2027 veel lõpule viidud.

Artikkel 25

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub [...] [kahekümnenadal] päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

- 1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus
- 1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad (*programmi teemavaldkond*)
- 1.3. Ettepaneku/algatuse liik
- 1.4. Ettepaneku/algatuse põhjendus
- 1.5. Meetme kestus ja finantsmõju
- 1.6. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

- 2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad
- 2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem
- 2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

- 3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub
- 3.2. Hinnanguline mõju kuludele
 - 3.2.1. Üldine hinnanguline mõju kuludele
 - 3.2.2. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele
 - 3.2.3. Kolmandate isikute rahaline osalus
- 3.3. Hinnanguline mõju tuludele

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse ajavahemikuks 2021–2027 siseturu, VKEde konkurentsivõime ja Euroopa statistika programm ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) 2017/826

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad (*programmi teemavaldkond*)

Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb:

☒ .uut meedet

☐ .uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest¹⁰⁰

☒ olemasoleva meetme pikendamist

☒ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Ettepaneku/algatuse põhjendus

1.4.1. Lühiki- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Talituste tegevuse koordineerimiseks sisemise juhtimisstruktuuri loomine, ühise lähenemisviisi rakendamine tööprogrammide kehtestamisel, programmi rakendamise ja tulemuste saavutamise üle järelevalve teostamine ning rakendamisest ja tulemustest aru andmine.

Volituste delegeerimine rakendusametitele, programmi dokumentide ja rakendamiseks standarddokumentide koostamine. Programmi juhtimissüsteemide kohandamine.

Seoses konkurentsivõime, VKEde ja siseturuga:

– Euroopa ettevõtlusvõrgustiku jaoks partnerluste, ettevõtjatele vahetusprogrammi, klastrite ühistgevuse algatuse ja standardimispartnerluste loomine.

1.4.2. ELi meetme lisaväärtus

ELi tasandi meetme põhjused (*ex ante*)

Et tagada ühtse turu pidev areng, diskrimineerimiskeelust kinnipidamine, tarbijakaitse, toimiv konkurents, suutlikkuse suurendamine liikmesriikides, liikmesriikidevahelise koostöö ja usalduse suurendamine, piiriüleste probleemide lahendamine ning siseturu turvalisus, on vaja liidu tasandi meetmeid. Programm on

¹⁰⁰

Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

võimalik välja töötada vaid liidu tasandil, sest meetmete võtmiseks on vaja aktiivselt koondada ja koordineerida liikmesriikide suutlikkust.

Oodatav tekkiv liidu lisaväärtus (ex post)

Programmi peamine ELi lisaväärtus seisneb hästi toimiva siseturu toetamises, eelkõige selles, et programmiga

- avardatakse kodanike/tarbijate (otseselt või kaudselt), ettevõtjate (eriti VKEde) ja haldusasutuste väljavaateid saada täielik juurdepääs siseturu pakutavatele võimalustele;
- edendatakse teavitamise, parimate tavade vahetamise ja suutlikkuse suurendamise kaudu halduskoostööd liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja komisjoni vahel;
- toetatakse rahastamisandmete kogumise ja analüüsimise kaudu eeskirjade koostamist, standardite kehtestamist (sh rahvusvahelisel tasandil) ja jõustamist liidu tasandil.

1.4.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Hõlmatud programmide ja eelarveridade hindamisest ning programmide ja eelarveridade puhul saadud õppetundidest on näha, et nad kõik on toonud lisaväärtust ja et nende rakendamist tuleks jätkata.

COSME programmi vahehindamise¹⁰¹ tulemusel järeldati, et programm on majanduskasvu edendamisel ja töövõimaluste loomisel väga asjakohane ning on igati kooskõlas VKEde muutuvate vajadustega. Programmi tugevus seisneb selles, et programm viiakse ellu vahendajate kaudu, kellel on VKEdega otsene ja pikaajaline kontakt. See võimaldab anda VKEdele toetust, mida on kohandatud konkreetsetele sektoritele, nagu turism, tekstiilitööstus või loomemajandus, ning saavutada meetmetega suure mitmekordistava mõju. COSME laenutagamisrahastu kohapealne mõju on märkimisväärne ning Euroopa Kontrollikoda on andnud sellele vahendile positiivse hinnangu.

Vaja on ka investeerida pidevalt **siseturu juhtimise vahendite** (Teie Euroopa, Teie Euroopa Nõuanne, SOLVIT, siseturu infosüsteem) kvaliteedi, nähtavuse ja läbipaistvuse edendamisse, et jätkuvalt aidata kodanikel ja ettevõtjatel tõhusalt kasutada oma siseturuga seotud õigusi, ent samuti et toime tulla suureneva piiriülese liikuvuse ja tegevusega ning ühtse turu edasise digiteerimisega, st vaja on ajakohastada põhjalikult portaali Teie Euroopa, kuna ühtse digivärava uus ühine kasutajaliides (otsingumootor), mida haldab komisjon, põhineb sellel portaalil.

Konkurentsivaldkonna meetmete puhul on uuringud näidanud, et liidu tegevusel konkurentsieeskirjade täitmise tagamisel on märkimisväärne makromajanduslik mõju. Olulisi teadmisi uute ja üha kasvavate probleemide kindlakstegemise vallas on saadud ka liidu konkurentsipoliitika igapäevasel jõustamisel. Need probleemid tulenevad muu hulgas keerulisemast ja nõudlikumast IT- ja andmepõhisest maailmast (ettevõtjate kasutatavad üha keerulisemad IT-vahendid, elektroonilise suhtluse pidev suurenemine ning tehisintellekti, suurandmete ja algoritmide kasutamine) ning vajadusest kaasata laiemalt ja süvendatumalt liikmesriikide ametiasutusi ja kohtuid.

¹⁰¹

<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/28084>.

Hindamise käigus leidis kinnitust ka see, et olemasolev **standardimise** õigusraamistik sobib seatud eesmärkide saavutamiseks, kuid poliitika- ja tegevustasandil oleks seda võimalik täiustada. Poliitikatasandil on peamised saadud õppetunnid seotud a) standardite väljatöötamise kiiruse ja õigeaegsusega; b) tarbijate, keskkonna ja töötajate huve esindavate nõrgemate sidusrühmade ja eelkõige VKEda kaasamisega, millega seotakse standardimine standardimisprotsessis innovatsiooniga; c) Euroopa ettevõtjate konkurentsivõime toetamisega üleilmsel tasandil ning d) komisjoni ja Euroopa standardimissüsteemi vaheliste suhtluskanalite täiustamisega.

Kaupade siseturu toimimist käsitleva hindamise käigus leidis kinnitust turujärelevalveasutuste ühismeetmete lisaväärtus. Et ohjeldada siseturul nõuetele mittevastavate toodete tulva, on vaja sidusamat raamistikku ühismeetmete koordineerimiseks, ametiasutustele väiksemat halduskoormust ning rohkem vahendeid eelkõige toodete katsetamise kulude katmiseks. Lisaks, et realiseerida kogu siseturust tulenev kasu, tuleks optimeerida vastastikuse tunnustamise toimimist, suurendades sihipäraselt teadlikkust ja pakkudes koolitust, sealhulgas tuleks võtta erimeetmeid sektorites, kus vastastikuse tunnustamisega saaks suurendada ELi konkurentsivõimet kõige enam, samuti toetada liikmesriikide ametiasutuste vahelist koostööd, et edendada nende vastastikuse tunnustamise kultuuri ning suurendada usaldust erinevate õigussüsteemide ja toodetega seotud nõuete suhtes. Kinnitati vastavushindamisasutuste akrediteerimiseks sisse seatud ELi süsteemi keskset rolli, mis õigustab määrusega (EÜ) nr 765/2008 ette nähtud akrediteerimistaristu jätkuvat toetamist ELi tasandil.

Tarbijakaitseprogrammi hindamisel selgus, et sidusrühmad on meetmete asjakohasuse ja tõhususega üldiselt rahul. Kõrgelt hinnati Euroopa tarbijakeskusi, e-täitmise akadeemiat ja süsteemi RAPEX, samuti Euroopa Tarbijaliitude Ameti (BEUC) ning kõikide võrgustike loomise ürituste ja sidusrühmade ürituste toetamist. Üldiselt leitakse, et tarbijakaitseprogrammi eesmärgid ja prioriteedid on endiselt igati asjakohased ning et nende elluviimist tuleks jätkata. Lisatähelepanu võiks pöörata säästvale tarbimisele, ühtsele ja kõrgetasemelisele tarbijakaitsele kogu liidus ning tarbijaorganisatsioonide toetamisele liikmesriigi tasandil (nt koos liikmesriikidega, kes täidavad tarbijakaitse valdkonnas järelevalvaja rolli). Ja veel – kogemused näitavad, et programm peaks olema paindlikum, et lahendada paremini uusi turuprobleeme, mis on tingitud kiiretest ja sageli ettearvamatutest sotsiaalsetest ja tehnoloogilistest muutustest.

Finantsteenuste valdkonnas oli edukas mittetulundusorganisatsioonide Better Finance ja Finance Watch rahastamise suutlikkuse suurendamise programmi kaudu, millega suurendati tarbijate ja teiste lõppkasutajate kaasamist liidu finantsteenustealase poliitika kujundamisse. See võimaldas mõlemal organisatsioonil sektorivälise eksperdiorganisatsioonina kasvada ning tõi kavandatud eesmärkide taotlemisel suurt ELi lisaväärtust. Finantsaruandlus- ja auditeerimisstandardeid käsitleva programmi hindamise tulemustest on selgelt näha, et programmi eesmärgid saavutati ja seega toimivad rahastatismehhanismid tõhusalt.

Toiduahela programmi vahehindamisel leidis kinnitust, et programmiga (esimene programm, kuhu on koondatud kõik seda laadi meetmed) taotletud lisaväärtuse kaudu saavutati soovitud eesmärgid ning et need eesmärgid ja tegevusvaldkonnad on endiselt asjakohased. Avaliku konsultatsiooni käigus tunti muret nende meetmete mõju pärast, mis tuli võtta pärast *Xylella fastidiosa* (taimekahjur) puhanguid Lõuna-

Euroopas, mis kinnitab vajadust keskenduda fütosanitaarvaldkonnas rohkem seirele ja ennetusele.

Euroopa statistikaprogrammi hindamisel selgus, et praegune rakendusmehhanism toimib tõhusalt, programmi juhitakse tulemuslikult ja programmi raames saavutatakse selle eesmärgid. Tänu sellele, et programmi raames kogutakse liidu jaoks ühtlustatult võrreldavaid ja kvaliteetseid andmeid, on programmil selge ELi lisaväärtus. Samas ilmnes hindamise käigus ka vajadus tagada tulevikus piisavad vahendid statistika koostamise protsesside ajakohastamiseks, et oleks võimalik reageerida kasutajate kasvavatele vajadustele, eriti mis puudutab uute andmete õigeaegsust ja ulatust tekkivate poliitikavajaduste rahuldamiseks, ent samuti vajadus muuta programm kohanemisvõimelisemaks ja võtta arvesse uusi tehnoloogialahendusi.

Kuna meetmed, mida selle programmi raames kõikides liidu poliitikvaldkondades võetakse (uuringud, järelepärimised andmebaasides, ettevõtlust toetavate infosüsteemide arendamine ja hooldamine jne), on mitmekesised, sai komisjon kohandada oma poliitikat ulatuslikule ja pidevalt muutuvale keskkonnale ning võtta pärast ulatuslikku konsulteerimist sidusrühmadega vastu tõendus põhised ettepanekud.

1.4.4. Kooskõla ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Ühtse turu tugevdamisel on väga tähtsad koostöömeetmed, mida toetatakse programmide „**Fiscalis**“ ja „**Toll**“ raames. Tolliliit on liidu alus, mis võimaldab ellu viia siseturupoliitikat ja muid liidu poliitilisi prioriteete. Tolliliit ei ole oluline mitte üksnes oma tavapärasest ülesannet täites – kogudes liidu eelarve jaoks tollimakse –, vaid on tähtis ka seetõttu, et tolliasutustel on keskne roll välispiiril julgeoleku ja tarneahela turvalisuse tagamisel, millega tolliliit panustab Euroopa Liidu julgeolekusse. Tolliasutustel on tähtis roll toiduainete ja toiduks mittekasutatavate toodete impordi ohutuse või vastavuse kontrollimisel (30 % kaubast tuleb ühtsele turule kolmandatest riikidest). Impordikontrolli jaoks on vaja tolli- ja turujärelevalveasutuste tihedat koostööd, ühismeetmeid, IT-süsteemide ühendamist liidu tasandil ning suutlikkuse suurendamist liikmesriikides, et viia riiklikud süsteemid omavahel vastavusse.

Samamoodi toetatakse ühtset turgu **Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames** võetavate piiriüleste ja riikidevaheliste majanduskoostöö meetmetega. Programmi raames innustatakse VKEsid kasu saama läbimurdelisest innovatsioonist ja muudest lahendustest, mis on välja töötatud teiste liidu programmide, näiteks **teadusuuringute ja innovatsiooni üheksanda raamprogrammi** („Euroopa horisont“) ning kosmoseprogrammi raames. Programmi „Euroopa horisont“ raames toetatakse ettevõtjate mis tahes vormis uuendustegevust, kuid erilist tähelepanu pööratakse selles turguloovale, läbimurdelisele innovatsioonile, mida toetatakse Euroopa Innovatsiooninõukogu algatuse raames; Euroopa ettevõtlusvõrgustik võib tuua lisaväärtust, pakkudes programmi „Euroopa horisont“ meetmetest kasu saajatele oma suhtlusvõrgu teenuseid ja muid tugiteenuseid. Lihtsustamiseks koondatakse kõik

ELi tasandil keskselt hallatavad rahastamisvahendid, sealhulgas VKEde jaoks ette nähtud võla- ja kapitaliinstrumendid, **InvestEU fondi**¹⁰².

Programmi tõhusus, eelkõige avaliku sektori asutuste koostöö, sõltub ka **digitaalse Euroopa programmi** tõhususest, kuna selle programmiga tagatakse mitme ELi programmi jaoks vajalik digitaalne koostalitlusvõime ja taristu. Digitaalse Euroopa programmi raames välja töötatud üldised lahendused ühtlustatakse ja muudetakse otstarbekohaseks, samuti võidakse need lõimida IT-lahendustesse, millega toetatakse programmi raames siseturgu. Koostalitlusvõimeliste IT-lahenduste ühine juhtimine nii programmi raames kui ka väljaspool programmi võib veelgi suurendada programmide sidusust. Tehisintellekt, suurandmete analüüsimine, juurdepääs andmeallikatele ja muud ITga seotud küsimused moodustavad konkurentsivõime programmi olulise osa. Kuna need meetmed on olemas ka digitaalse Euroopa programmis, suurendab digitaalse Euroopa programm käesoleva programmi, sealhulgas konkurentsivõime programmi tõhusust.

Toiduahela programmi meetmeid, nagu loomatervisega seotud kriisi korral võetavad veterinaarmedetmed, mis toovad kaasa loomade hukkamise ja põllumajandusettevõtete saastest puhastamise, võidakse täiendada liidu **ühise põllumajanduspoliitika** programmide raames toimuva turupõhise sekkumisega.

Euroopa Sotsiaalfond edendab tööjõu ja noorte liikuvust. Programm peaks aitama kaasa majanduskasvule ning seoste loomisele liidu (digitaalse) innovatsiooni keskustega, ühtekuuluvuspoliitika ja programmi „Euroopa horisont“ raames tehtavate investeeringutega. Uurida võib ka sünergiat programmiga „Erasmus“.

1.5. Meetme kestus ja finantsmõju

☒ Piiratud kestusega

- ☒ hõlmab ajavahemikku **1.1.2021–31.12.2027**
- ☒ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul **1.1.2021–31.12.2027** ja maksete assigneeringutele ajavahemikul **1.1.2021–31.12.2032**.

☐ Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA, millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.6. Ettenähtud eelarve täitmise viisid¹⁰³

☒ Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- ☒ oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- ☒ rakendusametite kaudu

☐ Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

- ☒ Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on usaldatud:

¹⁰² [lisada viide InvestEU fondi käsitlevale määrusele]

¹⁰³ Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (täpsustage);
- ☐ Euroopa Investeeringispangale (EIP) ja Euroopa Investeeringisfondile (EIF);
- ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;
- ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;
- ☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ÜVJP erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

Märkused

Mõnikord võidakse programmi elluviimisel kasutada eelarve kaudset täitmist, kui tekib konkreetne vajadus ja eelarve kaudne täitmine on sobivaim viis näiteks rahvusvaheliste organisatsioonide või avalik-õiguslike asutuste rahastamiseks.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Programmi koordineeritud rakendamiseks kogu kohaldamisperioodil luuakse juhtimisstruktuur, mis võimaldab vahetada pidevalt teavet programmi rakendamise ja tulemuste saavutamise kohta.

Teatavad programmi osad, eelkõige need, mis on seotud konkurentsivõime ja VKEde eesmärgiga, toiduahela eesmärgiga ja tarbijapoliitikaga, viivad eeldatavasti ellu rakendusametid.

Programmi puhul tehakse vahe- ja järelhindamine, et hinnata eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme ja tulemusi. Vahehindamine toimub hiljemalt neli aastat pärast programmi rakendamise algust. Neli aastat pärast seda korraldatakse lõpphindamine.

Konkurentsivaldkonna meetmeid rakendatakse kooskõlas komisjoni aruandlus- ja järelevalvenõuetega, kohaldatakse peadirektoraadi eeskirju. Eelkõige iga-aastastes tegevusaruannetes antakse ülevaade sisekontrollisüsteemide tulemuslikkusest.

Finantsteenuste puhul nähakse aruandluseeskirjadega ette, et töövõtjad ja toetusesaajad peavad esitama rea perioodilisi aruandeid ja lõpparuande, mis võimaldab teha meetmete üle tõhusat järelevalvet. Aruandluseeskirjad on proportsionaalsed tegelike järelevalvevajaduste ja riskidega ning neid kohandatakse iga lepingu ja toetuse erivajadustele. Selliseid aruandeid kasutatakse ka selleks, et hinnata korrapäraselt tulemuslikkust, näiteks finantsaruandluse ja auditeerimise valdkonnas määratud tegevustoetuste puhul.

Kaupade ja teenuste siseturu, riigihangete, turujärelevalve, standardimise ning ettevõtjate ja VKEde konkurentsivõime valdkonnas tagatakse programmi rakendamise üle pidev järelevalve, mida teostavad otse komisjoni talitused ja rakendusametid, kellele võidakse usaldada teatavate programmi osade elluviimine. Komisjon koostab iga-aastase järelevalvearuande, kus vaadeldakse toetatud meetmete tõhusust ja tulemuslikkust, pidades silmas rahalist rakendamist, tulemusi ja võimaluse korral mõju, ning mis võimaldab teha poliitikasse ja rahastamisprioriteetidesse vajalikud muudatused. Tulemuslikkust mõõdetakse rea pidevalt jälgitavate näitajate põhjal.

Programmi toiduohutusega seotud tegevussuunda rakendatakse eelarve otsese täitmise kaudu, kasutades finantsmäärusega ette nähtud rakendusviise, peamiselt toetusi ja hankeid. Eelarve otsene täitmine võimaldab luua otsekontakte toetusesaajatega/töövõtjatega, kes on otseselt kaasatud liidu poliitika huve teenivatesse meetmetesse. Komisjon tagab otsese järelevalve rahastatavate meetmete tulemuste üle. Rahastatavate meetmete puhul kohaldatavat maksete tegemise korda kohandatakse vastavalt finantstehingutega seotud riskidele. Et tagada komisjoni kontrollide tulemuslikkus, tõhusus ja otstarbekus, püütakse strateegias saavutada eel- ja järelkontrollide tasakaal.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus.*

Programm viiakse ellu peamiselt eelarve otsese täitmise raames, kasutades eeskätt toetusi, hankeid ja auhindu.

Võimalus kohaldada eelarve kaudset täitmist on jäetud lahtiseks, et kasutada täielikult ära 2018. aasta finantsmäärusega ette nähtud paindlikkus. Rahastamine võib toimuda rahalist osalust käsitlevate lepingute kaudu, kui seda meetodit tuleb eelistada toetuse määramisele, näiteks koostöös rahvusvaheliste organisatsioonide või avaliku sektori asutustega.

Kohaldada võib kõiki rahastamismeetodeid, sealhulgas lihtsustatud toetusi (kindlasummalised maksed, ühikuhinnad, kindlamääralsed maksed) ja rahastamist, mis ei ole seotud kuludega. Sellega tagatakse võimalikult suur paindlikkus programmi kestel.

Käesolevasse programmi on koondatud suur hulk siseturgu, ettevõtjate, eriti VKEde konkurentsivõimet ja Euroopa statistikat toetavaid meetmeid. Programmi raames viiakse ellu mitme komisjoni talituse poliitikat, mis võimaldab saavutada koostoime siseturu toimimisega seotud poliitikavaldkondade eelarve täitmisel.

Rahastamiskõlblikkust käsitlevad erieeskirjad on viidud miinimumini, et anda täielik vabadus arendada programmi raames valdkonnaüleseid meetmeid. Erisätted on ette nähtud vaid seal, kus see on vajalik, et jätkata olemasolevate tõendatud lisaväärtuse ja mõjuga rahastamisstruktuuride kasutamist.

Käesolev programm on püüdnud koondada mitmesuguseid siseturu, konkurentsivõime, VKEde ja statistikaga seotud küsimusi käsitleva poliitika elluviimise. Mõjuhinnangus kindlaks tehtud võimalusi saavutada sünergia ja töötada välja valdkonnaülelised algatused arendatakse edasi programmi ettevalmistamisel ja rakendamise esimestel etappidel. See puudutab ka sisekontrollide sidusust. Sisse seatakse asjakohane juhtimisstruktuur, millega tagatakse rakendamisse kaasatud talituste vaheline koostöö. Kavatsusi on kirjeldatud programmi artiklis 8, kus on sätestatud valdkonnaülelised rahastamiskõlblikud meetmed.

Valdkondades, kus programmiga tagatakse juba rakendatavate meetmetega jätkamine, määravad rakendusmeetodid ja sisekontrollid kindlaks talitused, kes vastutavad praegu asjaomaste meetmete ees, nagu on kirjeldatud allpool.

Konkurentsiga seotud meetmeid rakendatakse peamiselt eelarve otsese täitmise raames toimuvate hangete kaudu, eelkõige IT-projektide rahastamiseks. See hõlmab tõhusaid IT-juhtimise protsesse, millesse kaasatakse aktiivselt süsteemi kasutajaid. Kulude kinnitamiseks tehtava sisekontrolli eesmärk on tagada asjaomaste tehingute seaduslikkuse ja korrektsusega ning maksete laadiga seotud riskide piisav juhtimine. Lisaks koosneb kontrollisüsteem erinevatest osadest, nagu aru andmine kõrgemale juhtkonnale, keske finantsüksuse teostatav eelkontroll, sisemine hangete ja lepingute nõuandekomitee ning siseauditi talituse ja Euroopa Kontrollikoja järelekontrollid ja auditid.

Finantsteenuste, finantsstabiilsuse ja kapitaliturgude liidu valdkonna lepingute/toetuste puhul rakendatakse programmi eelarve otsese täitmise raames. On olemas pidev seos finantsteenuseid käsitleva poliitika kujundamisel tehtava tööga, mis teatud valdkondades sõltub programmi raames rahastatavate lepingute/toetuste väljunditest. Sellise eelarve täitmise viisiga on tagatud paindlikkus, mis on vajalik programmi kohandamiseks tegelikele poliitikavajadustele valdkonnas, mis pidevalt muutub.

Toiduohutuse tegevussuuna keskmes on toetuste andmine peamiselt liikmesriikidele, samuti on ette nähtud rida riigihankelepinguid.

Liikmesriikides toimuva tegevuse toetamiseks antakse toetusi vabaihendustele, liikmesriikide ametiasutustele, ülikoolidele jne. Toetatavate meetmete ja projektide elluviimise aeg ulatub ühest kolme aastani. Teenuslepingud sõlmitakse sellistes valdkondades nagu uuringud, andmete kogumine, hindamine, koolitamine, teavituskampaaniad, IT ja side, rajatiste haldamine jne. Lisaks ostetakse loomataudi puhangute ohjamiseks antigeene ja vaktsiine.

Statistika koostamisel ja levitamisel kasutatakse otsest tsentraliseeritud eelarve täitmist komisjoni poolt. Rahalisest vaatenurgast rakendatakse programmi lepingute kaudu, mis sõlmitakse peamiselt statistika ja IT-teenuste valdkonnas, ning toetuste kaudu, mida antakse eelkõige liikmesriikide statistikaasutustele. Kohaldatakse Euroopa Komisjoni standardset maksete tegemise korda. Kehtestatakse programmi kogu rakendusperioodi hõlmav mitmeaastane kontrollistrateegia, et vähendada programmi raames tehtavate finantstehingutega seotud riskid vastuvõetavale tasemele, võttes arvesse programmi kulutõhusust. Kontrollistrateegias nähakse ette kohustuslikud eelkontrollid koos täiendavate järelkontrollidega.

Programmi osa, milles käsitletakse konkurentsipoliitikat, äriühinguõigust, lepinguõigust ja rahapesuvastast võitlust, rakendatakse eelarve otsese täitmise kaudu. Eelarve otsesel täitmisel saab jälgida programmi eesmärkide saavutamist ja programmi rakendamist, kuna see võimaldab muudatuste ja kohanduste tegemisel, sealhulgas finantsotsustes, suuremat paindlikkust.

Hankeid haldab peamiselt (kuid mitte üksnes) otse komisjon, sest see võimaldab paremini arvesse võtta poliitikavajadusi ning näiteks kontrollida vastavust õigusaktidele, teha uuringud ja rakendada teatavaid komisjoni eelisõigusi.

Valdava osa ühtse turu programmi kohasest tarbijapoliitikast ja selle eesmärkidest viib ellu Tarbija-, Tervise-, Põllumajandus- ja Toiduküsimuste Rakendusamet (CHAFEA), peamiselt toetuste kaudu, ehkki võimalik on kasutada ka hankeid. Sellega jätkatakse seniste tõhusaks osutunud tavade rakendamist.

2.2.2. Teave tuvastatud ohtude ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.

Sisekontrolliraamistiku aluseks on komisjoni sisekontrollipõhimõtted, menetlused parimate projektide väljavalimiseks ja nende muutmiseks õigusaktideks, projekti juhtimine ja lepingute haldamine kogu projekti kestuse jooksul, kõigi taotluste eelkontroll, sealhulgas auditisertifikaatide nõudmine ja kuluarvestusmeetodite eelnev sertifitseerimine, järelauditid ja -korrektsioonid ning hindamine.

Konkurentsivaldkonna meetmed viiakse ellu peamiselt riigihangete kaudu eelarve otsese täitmise raames. Seepärast peetakse kaasnevaid seaduslikkuse ja korrektsusega seotud riske (väga) väikseks. Kooskõlas finantsmääruse nõudega on komisjoni tulemuslikkusele keskenduva eelarve strateegia oluline eesmärk tagada vigade ennetamiseks või kindlaks tegemiseks ja parandamiseks kasutatavate haldus- ja kontrollisüsteemide väljatöötamisel ja rakendamisel kulutõhusus. Seepärast nähakse kontrollistrateegiaga ette põhjalikumad ja sagedasemad kontrollid riskantsemates valdkondades ning tagatakse kulutõhusus.

Konkurentsivaldkonna meetmete puhul on peamised riskid seotud IT-projektide juhtimisega, eelkõige silmas pidades viivitusi, riskidega seotud ülekulusid ja üldist juhtimist. Paljud neist riskidest tulenevad kõnealuste projektide laadist ning neid maandatakse asjakohase projektijuhtimissüsteemi ja projekti juhtimise alase aruandlusega, mis hõlmab kõrgemale juhtkonnale nõuetekohaselt esitatavaid riskiaruandeid.

Sellega seoses on väga tähtis edasiviiv roll projektidega seotud riske käsitlevatel aruannetel (mis hõlmavad riskiregistrit ja seda toetavat riskide käsitlemise tegevuskava, ülevaateid töö tulemuslikkust kajastavatest andmetest, projekti ajakavast kinnipidamist ja projekti väljundite seisu), mis võimaldavad riske asjakohaselt juhtida ja saavutada projekti kindlaksmääratud tulemused.

Finantsteenustega seotud üldises rahastamisprotsessis kohaldatakse tegevus- ja finantstasandil kooskõlas finantsmääruses kehtestatud eeskirjadega mitut kontrollitasandit. Suurema riskiga tehingute puhul tuleb kohaldada tegevus- ja finantstasandil teise tasandi eelkontrolle. Riskianalüüsi põhjal kontrollitakse lisaks kohapeal toetusesaajate programme. Maksete tegemise korda kohandatakse igale lepingule ja meetmele, millega tagatakse õige tasakaal rahastamisvajaduste ja ELi finantshuvide kaitse vahel. Aruandluskorra (vt punkt 2.1) kohaldamisel välditakse tarbetuid korduvaid kontrole ja keskendutakse tegelikele järlevalvevajadustele.

Kaupade ja teenuste siseturu, riigihangete, turujärelevalve, standardimise ning ettevõtjate ja VKEd e konkurentsivõime puhul kohaldatava praeguse sisekontrolliraamistiku aluseks on komisjoni sisekontrollipõhimõtted, menetlused parimate projektide väljavalimiseks ja nende muutmiseks õigusaktideks, projektijuhtimine ja lepingute haldamine kogu projekti kestuse jooksul, kõigi taotluste eelkontroll, sealhulgas auditisertifikaatide nõudmine ja kuluarvestusmeetodite eelnev sertifitseerimine, järelauditid ja -korrektsioonid ning hindamine.

On kavandatud, et programmi eelarvet konkurentsivõime ja VKEd e valdkonnas täidab rakendusamet.

Toetuste puhul kohaldatavad keerulised kulude rahastamiskõlblikkuse eeskirjad ja teatavate toetusesaajate (VKEd) suhteliselt piiratud finantsjuhtimise alane pädevus suurendavad kulude ebakorrektsse deklareerimise riski.

Peamine kindlakstehtud risk on seotud vigadega toetuste rahastamiskõlblike kulude registreerimisel, eeskätt kulude nimetuses. Seni on need põhinenud tegelikel kuludel. Pärast uue finantsmääruse vastuvõtmist on eelarvevahendite käsutajatel võimalus kasutada kindlasummalisi makseid ja muid vahendeid, millega peaksid vähenema vead ja seega suurenema kontrollide tõhusus.

Konkurentsivõime ja VKEd e valdkonnas koos konkursikutsega esitatavad dokumendid sisaldavad üksikasjalikke suuniseid, milles käsitletakse rahastamiskõlblikkuse eeskirju ja eelkõige kõige sagedasemaid personalikuludega

seotud vigu. Toetusesaajaid kutsutakse üles esitama juba ettepaneku esitamise ajal piisavalt üksikasju kavandatud kulude kohta, et oleks võimalik teha eelkontrolle, selgitada välja võimalikud vead või vääritlemistused ning vajaduse korral kohandada toetuslepingut või selle rakendamist. Sellega suureneb märkimisväärselt toetusesaajate õiguskindlus ja väheneb vearisk.

Ühelt poolt tuleks muuta programm, mille raames rahastatakse konkurentsivõimet ja VKEsid, atraktiivsemaks, vähendades toetusesaajatele kontrollidega tekitatavat koormust (suurem usaldus ja riskide võtmine, kasutades rohkem kindlamääralisi ja kindlasummalisi makseid ja ühikuhindade astmikke), kuid teiselt poolt tuleb samal ajal tagada, et parandamata vigade määr püsib nii madal kui mõistlikkuse piires võimalik.

Programmi raames tehtavate kulutuste puhul rakendatava järelauditistrateegia alus on tehingute finantsaudit rahaühikute valimi põhjal, mida täiendab riskipõhine valim.

Toiduohutuse tegevussuuna puhul on töövõtjaks peamiselt instituudid, laborid, konsultatsioonifirmad ja muud eraettevõtted. Peamised riskid on järgmised:

- eraldatud rahaliste vahendite ebatõhus või ebaotstarbekas kasutamine nii toetuste puhul (tegelike rahastamiskõlblike kulude hüvitamise keerukus, millele lisanduvad piiratud võimalused kontrollida rahastamiskõlblike kulusid dokumentide põhjal) kui ka hangete puhul (mõnikord on nõutavad eriteadmised vaid vähestel ettevõtjatel, mistõttu ei ole võimalik pakkumishindu piisavalt võrrelda);
- oht komisjoni mainele, juhul kui avastatakse pettus või kuritegu; kolmandate isikute sisekontrollisüsteemid tagavad üksnes osalise kindluse, sest erinevaid töövõtjaid ja toetusesaajaid on palju ning neil kõigil on oma kontrollisüsteem, mis on sageli küllaltki väike.

Komisjon on kehtestanud seoses toiduohutusega sisemenetlused, mille eesmärk on käsitleda eespool nimetatud riske. Sisemenetlused on igati kooskõlas finantsmäärusega ning hõlmavad pettusevastaseid meetmeid ning kulude ja tuludega seotud kaalutlusi. Selles raamistikus uurib komisjon ka edaspidi võimalusi, kuidas edendada haldamist ja suurendada tõhusust. Kontrolliraamistiku põhielemendid on järgmised.

Toiduohutus – kontroll projektide rakendamise eel ja ajal

– Kasutatakse komisjonis välja töötatud näidistoetuslepinguid ja riigihankelepinguid. Neis on ette nähtud rida kontrollisätteid, mis käsitlevad näiteks auditisertifikaate, finantstagatise, kohapealseid auditeid ja OLAFi tehtavaid kontrole. Kulude rahastamiskõlblikkuse eeskirju lihtsustatakse, näiteks kasutades ühikuhindu, kindlasummalisi makseid, kuludega sidumata toetusi ja muid finantsmääruse pakutavaid võimalusi. Sellega vähenevad kontrollikulud ja keskendutakse suure riskiga valdkondade kontrollimisele.

– Kõik töötajad kohustuvad järgima hea halduse tava eeskirja. Valikumenetluses või toetuslepingute haldamises osalevad töötajad allkirjastavad ka deklaratsiooni huvide konflikti puudumise kohta. Töötajaid koolitatakse korrapäraselt ning parimate tavade vahetamiseks kasutatakse võrgustikke.

– Projekti tehnilist rakendamist kontrollitakse korrapärase ajavahemike järel töövõtjate ja toetusesaajate tehniliste eduaruannete põhjal; lisaks on konkreetsest juhtumist lähtuvalt ette nähtud kohtumised töövõtjatega/toetusesaajatega ja kohapealsed külaskäigud.

Toiduohutus – kontroll projekti lõppedes

Tehakse järelaudit, et kontrollida kohapeal kulunõuete rahastamiskõlblikkust. Kontrolli eesmärk on ära hoida, kindlaks teha ja parandada finantstehingute seaduslikkuse ja korrektsusega seotud olulised vead. Et kontrollimisel oleks suur mõju, nähakse ette, et auditeeritavate toetusesaajate väljavalimisel kombineeritakse riskipõhine valik juhuvalikuga ning kohapealse auditi ajal pööratakse võimaluse korral alati tähelepanu rakenduslikele aspektidele.

Statistikavaldkonna toetuslepingud sõlmitakse enamasti võrdlemisi väikese arvu riiklike statistikaasutustega. Määruse (EÜ) nr 223/2009 alusel on lubatud anda nendele asutustele otsetoetust. Selle toetusesaajate rühmaga seotud riskide tase on madal. Euroopa statistikaprogrammi 2013–2020 raames sõlmitud toetuslepingutega seotud kontrollide käigus ei tehtud kindlaks ühtki märkimisväärset riski. Kuna Eurostati toetuslepingute suurim kulukomponent on personalikulud, võeti 2015. aastal ühikuhindade süsteemi kehtestamisega kasutusele lihtsustamismeetmed (komisjoni otsus C(2014) 6332). Tehtud kontrollid kinnitasid kavandatud lihtsustamise toimimist ja personalikuludega seotud riskide taseme alanemist.

Mis puudutab statistikavaldkonnas toimuvaid hangetega seotud tehinguid, siis iga-aastase kvaliteedi järelkontrolli käigus ei ole ilmsiks tulnud ühtki olulist probleemi. Euroopa Kontrollikoda ei avastanud Eurostati hallatavate tehingute auditeerimisel ühtki suurt probleemi. Komisjoni siseauditi talituse 2016. aasta auditi raames ei tehtud kindlaks ühtki märkimisväärset riski. Leidis kinnitust, et Eurostati sisekontrollisüsteem tagab hankeprotsessi eesmärgi ja seonduvate finantstehingute finantsjuhtimise osas piisava kindluse.

Tarbijate valdkonnas hangete korraldamisel on oht, et töövõtjad suurendavad kunstlikult hindu, esitavad samade vahendite puhul mitu pakkumust või fiktiivseid dokumente või tegelevad plagieerimisega. Erilist tähelepanu tuleks pöörata ka töötajate võimalikele huvide konfliktidele ja ametisaladuse hoidmise nõudest kinnipidamisele.

Neid riske maandatakse tugevdatud pettustevastase võitluse strateegia abil, et viia pettuserisk eelarve täitmisel, kuhu on kaasatud komisjoni töötajad ja väliseksperdid, miinimumini. Hangete puhul suurendatakse selleks ka kõikide asjaomaste osalejate, sealhulgas tegevusüksuste seas teadlikkust sellest, kuidas pakkujatega ümber käia.

Sisekontrollisüsteemi kirjeldus

Tarbijatega seotud meetmete jaoks kavandatud kontrollisüsteem on praeguste kontrollide jätk.

Kontrollistrateegia hõlmab erinevaid elemente:

- programmide koostamine, pakkujate/pakkumuste hindamine ja väljavalimine, et tagada vaid parimate pakkumuste rahastamine;
- lepingu sõlmimine ja selle täitmise jälgimine: poliitika elluviimise eest vastutav talitus kontrollib eelnevalt kõiki tehinguid ja menetlusi.

Järelaudit on tagatud teiste talitustega tehtava koostöö kaudu teenustaseme kokkulepete alusel.

Finantsteenustega seotud meetmete kontrollimise kulud moodustavad ligikaudu 4,49 % vastutava komisjoni talituse tehtavatest maksetest. Nende kulude osakaal eeldatavasti ei muutu või väheneb veidi, juhul kui järgmisel programmitöö perioodil avardatakse lihtsustatud kuluvõimalusi.

Kui tarbijapoliitikaga seotud eelarvet täidab rakendusamet, kehtestatakse vigade ennetamiseks ja parandamiseks ning õigusnormide rikkumise ärahoidmiseks maksete tegemise ja kontrollistrateegia, et alandada veamäärasid ja vähendada kontrollikuluseid. Eelarve otsene täitmine tähendab suure hulga meetmete koondamist ühte keskusesse, et kontrollimise, eelkõige eelkontrollide tegemise kulud saaksid olla suhteliselt väikesed. Rakendusamet kohaldab riskipõhist kontrollimetoodika, mille tulemusel jääb veamäär allapoole piirmäära (2 %). Veamäär on püsinud aastate jooksul stabiilne (vt iga-aastane tegevusaruanne) ja praegu ei ole märgata mingit kasvusuundumust. Kontrollikulud on stabiilsed 4 % (1:5,6).

2.2.3. *Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).*

Eeldatava veamääraga seoses on seadusandlike ettepanekute etapis eesmärgiks hoida veamäär alla 2 % piirmäära. Erinevat olulisuse piirmäära võib kaaluda ainult juhtumipõhiselt seadusandliku arutelu raames, eelkõige kui seadusandja ei kiidaks programmi lihtsustamise ettepanekuid (täielikult) heaks ja/või piiraks kontrole, mis mõjutaksid eeldatavat veamäära. Seega oleks selleks vaja koordineeritud lähenemist.

Konkurentsipoliitikaga seotud meetmeid rakendatakse siseturu eesmärgi raames. Piiratud eelarve tõttu kohaldavad vastutavad talitused tõhususe eesmärgil tsentraliseeritud finantsmenetlust, milles on suur roll rahalistel toetustel. Menetlus vastab finantsmääruse põhinõuetele ning võimaldab vead kindlaks teha ja parandada kohe tehingu tegemisel ajal.

Hinnangute kohaselt moodustavad kontrollikulud kogukuludest 3–5 %.

Eesmärk on hoida veamäär allpool 2 % piirmäära. Eeldatav vearisk maksete sulgemisel on 0,5 %.

Need programmi osad, mis on seotud ettevõtjate ja VKEde konkurentsivõimega, viib ellu rakendusamet.

Vastutav eelarvevahendite käsutaja tagab kulutõhusa sisekontrollisüsteemi, mis aitab eeldatavasti hoida veariski igal aastal ja kogu programmi kestel allpool 2 %; lõppeesmärk on, et mitmeaastaste programmide lõppedes, kui kõikide auditite, paranduste ja sissenõudmismeetmete finantsmõju on arvesse võetud, oleks jääkvigade määr madalam kui 2 %.

Järelauditi eesmärk on tagada veariski aus ja usaldusväärne esitus ning uurida tulemuslikult ja tõhusalt pettuse ilminguid. Taotluste eelkontroll enne toetuslepingu allkirjastamist ning rahastamiskõlblikkuse eeskirjade täpsustamine ei tohiks oluliselt pikendada lepingu sõlmimiseks kuluvat aega. Tehakse kontrole, et selgitada välja esinduslik keskmine veamäär, mis jääb püsima vaatamata koolitusele, eelkontrollile ja parandustele. Eelarvevahendite volitatud käsutajad annavad igal aastal aru kontrollikuludest ja kontrollimisest tõusnud kasust ning komisjon teavitab seadusandjat vahetähtsuse raames, milline on nõuetele mittevastavuse vähendamisel saavutatav tase.

Nende programmi osade puhul, mis on seotud kaupade ja teenuste siseturu, riigihangete, turujärelevalve ja standardimisega, hinnatakse kontrollikulude suuruseks 8–10 % kogukuludest.

Seda kontrollikulude kõrget taset saab põhjendada asjaoluga, et valdav osa eelarvest kulutatakse hangete ja väikeste tegevustoetuste raames ning see ei aita kaasa mastaabisäästule. Vastutavad talitused kaaluvad ka edaspidi võimalusi lihtsustada finantsprotsesse, et vähendada kontrolle, ent samas säilitada need piisaval ja õigusaktides nõutud tasemel.

Võttes arvesse kogemusi, mis saadi toiduahela eesmärgi rakendamisel eelmise programmi raames, ja uue programmi ülesehituse peamisi iseärasusi, hinnatakse programmi rakendamisega seotud riske võrdlemisi stabiilseteks. Hinnangute kohaselt moodustavad kontrollikulud kogukuludest ligikaudu 4–6 %. Tänu toetuste ja hangete, eel- ja järelkontrolli ning dokumentide kontrolli ja kohapealsete auditite kombineerimisele jääb mõõdetav keskmine jääkvigade määr eeldatavasti alla 2 %.

Programmi statistikaalase erieesmärgi meetmete puhul rakendatava kontrollistrateegia eesmärk on hoida nõuetele mittevastavuse risk allpool 2 % olulisuse piirmäära, mis on kooskõlas Euroopa Komisjoni standardse kvantitatiivse olulisuse piirmääraga. Sisekontrollisüsteemi, sealhulgas selle kulusid, peetakse selle eesmärgi saavutamiseks asjakohaseks. Tagatakse kohustuslike eel- ja järelkontrollide vastastikune täiendavus, et vältida topelttööd ja et oleks võimalik kontrollida kulutõhusust. Eurostati hinnangul moodustavad kontrolli kogukulud programmi eelarvest ligikaudu 14 %. Kulude ja tulude suhet mõjutab peamiselt see, et toetuste ja hangete puhul on tehingute keskmine suurus võrdlemisi väike, ent sellegipoolest tuleb sisse seada kõik kontrollid.

Kontrollimisest tulenev kasu (lisaks kooskõlale õigusnormidega) hõlmab paremat hinna ja kvaliteedi suhet, heidutavat mõju, tõhususe suurenemist ja süsteemi täiustumist.

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Programmi viivad ellu mitu komisjoni peadirektoraati, kellest igaüks kohaldab pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmiseks meetmeid, mis on nende vastutusalasse kuuluvate poliitikavaldkondade puhul kõige asjakohasemad.

Eelarve otsese täitmisega seoses astub komisjon asjakohaseid samme tagamaks, et liidu finantshuve kaitstakse pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse suhtes võetavate ennetavate meetmetega, tõhusa kontrolliga ning juhul, kui avastatakse õigusnormide rikkumine, alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning vajaduse korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega.

Komisjonil või tema esindajatel ja kontrollikojal on õigus auditeerida dokumentide põhjal ja kohapeal kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid ja alltöövõtjaid, kes on saanud liidult rahalisi vahendeid. OLAFile antakse luba kontrollida ja inspekteerida kohapeal sellise rahastamisega otseselt või kaudselt seotud ettevõtjaid.

Samuti rakendab komisjon järgmisi meetmeid:

- programmi rakendamiseks tulenevate otsuste, kokkulepete ja lepingutega antakse komisjonile, sealhulgas OLAFi, ja kontrollikoja selgesõnaliselt õigus teha auditeid ning teostada kohapealset kontrolli ja inspekteerimist;
- kõikide projektikonkursside/hangete hindamisetapis kontrollitakse taotlejaid ja pakkujaid avaldatud kõrvalejätmiskriteeriumide põhjal, tuginedes deklaratsioonidele ning varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemile;
- kulude rahastamiskõlblikkust käsitlevaid eeskirju lihtsustatakse kooskõlas finantsmääruse sätetega;
- kõikidele lepingute haldamises osalevatele töötajatele, samuti audiitoritele ja kontrollijatele, kes kontrollivad toetusesaajate deklaratsioone kohapeal, pakutakse pettuse ja õigusnormide rikkumisega seotud küsimustes korrapäraselt koolitust.

Konkurentsi valdkonnas võetavates ennetus- ja kaitsemeetmetes keskendutakse juhtimiskoosolekute ja sidusrühmadega toimuvate kontaktide läbipaistvuse suurendamisele, järgides riigihangetega seotud parimaid tavasid, sealhulgas kasutades elektrooniliste riigihangete ja pakumuste elektroonilise esitamise vahendit. Samuti hoitakse meetmetega ära ja tehakse kindlaks võimalikud huvide konfliktid.

Programmi rakendamisel finantsteenuste valdkonnas järgitakse pettuse ja õigusnormide rikkumise ennetamise eeskirju, mis on kehtestatud kooskõlas finantsmääruse sätetega, ning võetakse arvesse komisjoni uues pettustevastase võitluse strateegias ette nähtud kehtivaid meetmeid. Iga programmi ellu viiv peadirektoraat tagab kõnealuse strateegia ja oma enda pettustevastase võitluse strateegia nõuete täitmise ning seonduvate asutusesiseste suuniste järgimise. Samuti tagatakse ühenduse võtmine OLAFiga OLAFi pädevusvaldkonda kuuluvate meetmete puhul.

Finantsteenuste valdkonnas võetavate konkreetsete meetmete jaoks kehtestatakse sõltuvalt meetmega kaasnevast pettuseriskist rangemad eel- või järelkontrollid. Peale selle kutsutakse finantstehingute sooritamisse kaasatud töötajad vajaduse korral osalema asutusesisesel pettustevastase võitluse teemalisel koolitusel ning sihtotstarbelistel koolitustel, kus käsitletakse teatud meetmetega seotud konkreetseid riske. Samuti tegutsetakse selle nimel, et suurendada teadlikkust töötajatele kehtestatud eetikanõuetest (nt seoses huvide konfliktiga hangete korraldamisel või toetuste määramisel).

Komisjoni pettustevastase võitluse strateegia¹⁰⁴ raames ja OLAFi abiga OLAFi pettuste ennetamise ja tuvastamise võrgustikus (FPDNet) konsulteerimise ja osalemise kaudu. Kaupade ja teenuste siseturu, riigihangete, turujärelevalve, standardimise ning ettevõtjate ja VKEdes konkurentsivõime eest vastutav komisjoni talitus on välja töötanud oma enda pettustevastase võitluse strateegia, mis hõlmab meetmeid pettuse ja õigusnormide rikkumise ennetamiseks ja tuvastamiseks nii talituse sees kui ka toetusesaajate ja töövõtjate puhul. Seda strateegiat ajakohastatakse korrapäraselt.

Et suurendada teadlikkust pettusest, on pettustevastase võitluse strateegia tegevuskavas ette nähtud töötajate ja juhtkonna asjakohane koolitamine, iga-aastane

¹⁰⁴

COM(2011) 376, 24.6.2011.

pettuseriski hindamine ning sihtotstarbelisemate riskipõhiste eelkontrollide jaoks kasutatava ohumärkide loetelu pidev ajakohastamine.

Auditeerimiskorras ja riskipõhiste järelaudite suunistes keskendutakse võimalikele pettuse ja õigusnormide rikkumise juhtumitele. Pettustevastase võitluse strateegia on viidud vastavusse sisekontrollistandarditega, eelkõige riskihindamisega, ning teiste peadirektoraatide ja allüksuste pettustevastase võitluse strateegiatega.

Eelarve- ja maksupoliitikaga seotud siseturumeetmete eest vastutava talituse pettustevastase võitluse strateegias keskendutakse kindlate pettustevastaste hoiakute väljakujundamisele, suurendades töötajate seas teadlikkust võimalikest pettuseriskidest ja eetilisest käitumisest. Peale selle käsitletakse strateegias aktiivset koostööd OLAFiga ning pettusega seotud aspektide lõimimist peadirektoraadi strateegilise planeerimise ja programmitöö tsükklisse.

Kuna programmi rakendatakse (peamiselt) hangete kaudu, on programmi elluviimisel eriti asjakohane pettustevastase võitluse strateegia 3. eesmärk (teadlikkuse suurendamine võimalikust huvide konfliktist suhtlemisel väliste sidusrühmade, näiteks lobistide, pakkujate ja töövõtjatega), mille puhul tuleks keskenduda 1) lobistidega esinevate kontaktide registreerimisele, 2) hankemenetluste ja pakkujatega esinevate kontaktide tsentraalsele haldamisele ning 3) lobistidega suhtlemist käsitleva spetsiaalse koolituse pakkumisele. Kohustuslik päringu tegemine varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemis enne lepingu sõlmist (või mis tahes finantstehingu tegemist) aitab veelgi piirata võimalikku pettust ja õigusnormide rikkumist.

Euroopa statistika valdkonnas on hulk ennetus- ja kaitsemeetmeid juba olemas või kavandamisel. Kõik finantstehingud läbivad kohustusliku eelkontrolli. Valimi alusel tehakse täiendavaid järelkontrolle. Sõltuvalt vajadusest võib teha lisakontrolle. Eurostati hankedokumentide kontrollimiseks on kasutusele võetud turukomitee.

ITga seotud pettuse riske maandab Eurostat tugevdatud ja lõimitud IT-vahendite abil. Vara puhul rakendatakse tõhustatud turvakontrolli, konfidentsiaalsed andmed tõstetakse eraldi IT-keskkonda. Peale selle täiustatakse Eurostati levitamishela uuendamise projekti raames veelgi levitamishelaga seotud IT-funktsioone.

Lisaks on Eurostat võtnud ennetus- ja kaitsemeetmetena kasutusele teabetunnid ja koolitused. Pettustevastase võitlusega seotud küsimusi käsitletakse igal koolitusel, mida Eurostat pakub seoses finantstehingute haldamisega. Peale selle teavitatakse Eurostati kõrgemat juhtkonda korrapäraselt kõikidest pettuse ennetamiseks ja tuvastamiseks astutavatest sammudest ning uute töötajate koolitus hõlmab teadlikkuse suurendamist; valitud töötajad saavad kohustuslikku pettustevastase võitluse alast koolitust.

Tarbijapoliitika eest vastutav komisjoni talitus kiitis pettustevastase võitluse strateegia heaks 2018. aasta aprillis. Talitus jätkab oma pettustevastase võitluse strateegia kohaldamist kooskõlas komisjoni pettustevastase võitluse strateegiaga kandmaks muu hulgas hoolt selle eest, et talitusesisesed pettustevastase võitlusega seotud kontrollid on täielikult vastavuses komisjoni strateegiaga ning et talituse pettuseriski juhtimise meetodid võimaldavad kindlaks teha valdkonnad, kus esineb pettuserisk, ja pettuseriskile asjakohaselt reageerida.

Kui rakendamine on usaldatud rakendusametile, keskendutakse riskide hindamisel jääkriskipositsioonile, võttes arvesse kõiki meetmeid, mida on riski maandamiseks

juba võetud. Riskide hindamisel lähtutakse toetuste ja hangete kaudu rakendatavate programmide eripärast.

Eelarve otsesel täitmisel on kavas viia strateegiliste eesmärkide raames ellu järgmised pettuse ennetamise ja tuvastamise meetmed:

- säilitada tingimused pettuseriski tõhusaks kindlakstegemiseks ja ennetamiseks; tagada töötajate piisav teadlikkus, vajalike kontrollide olemasolu ja rakendamine ning ennetamise ja tuvastamise otstarbel tehtavate kontrollide jaoks oluliste süsteemide olemasolu ja rakendamine;
- suurendada olemasolevates tavades ja menetlustes keskendumist pettusele (pettuseriski hindamisel kindlaks tehtud juhtumid); tagada, et finants- ja muude menetluste kavandamisel ja rakendamisel võetakse arvesse võimalikku pettust; tagada, et pettuseriski käsitletakse sõnaselgelt kontrollistrateegias sisekontrolliraamistiku kontekstis ja riskijuhtimisel;
- teha koostööd erinevate peadirektoraatide ja asutustega; jätkata tõhusat koostööd OLAFiga ja komisjoni pettustevastase võitluse võrgustikes;
- kehtestada sisepoliitika selle kohta, kuidas käsitleda juhtumeid, millest on teatatud OLAFile, ja sellest poliitikast kinni pidada.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik ja uued kulude eelarveread

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneeringute liik.	Rahaline osalus			
	03.02 Ühtse turu programm	Liigendatud/liigendamata ¹⁰⁵	EFTA riigid ¹⁰⁶	Kandidaatriigid ¹⁰⁷	Kolmandad riigid	Finantsmääruse artikli [21 lõike 2 punkti b] tähenduses
1	03.0101 – Haldustoetus	Liigendamata	JAH	JAH	EI	EI
1	03.0201 – Siseturu tõhustamine	Liigendatud	JAH	EI	EI	EI
1	03.0202 – Ettevõtjate, eriti VKEde konkurentsivõime suurendamine ja nende turulepääsu toetamine	Liigendatud	JAH	JAH	EI	EI
1	03.0203 – Euroopa standardimine ning rahvusvahelised finantsaruandlus- ja auditeerimisstandardid	Liigendatud	EI	EI	EI	EI
1	03.0204 – Tarbijate ja kodanikuühiskonna võimaluste avardamine ning kõrgetasemelise tarbijakaitse ja tooteohutuse tagamine, sealhulgas lõppkasutajate osalemine finantsteenuste alase poliitika kujundamisel	Liigendatud	JAH	JAH	EI	EI
1	03.0205 – Euroopa kohta kvaliteetse statistika tegemine ja levitamine	Liigendatud	JAH	EI	EI	EI
1	03.0206 – Panustamine inimeste, loomade ja taimede hea tervise ja heaolu tagamisse	Liigendatud	EI	EI	EI	EI

¹⁰⁵ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

¹⁰⁶ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

¹⁰⁷ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Hinnanguline mõju kuludele

3.2.1. Üldine hinnanguline mõju kuludele

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	1	03.02 Ühtse turu programm
---	----------	----------------------------------

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Pärast 2027. aast at	KOKKU
Tegevusassigneeringud (punktis 3.1 loetletud eelarveridade kaupa)	Kulukohustused	(1)	531,452	539,655	548,003	556,537	565,309	574,383	581,042		3 896,382
	Maksed	(2)	83,351	306,163	374,529	417,531	447,076	462,281	468,746	1 336,703	3 896,382
Programmi vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ¹⁰⁸	Kulukohustused = maksed	(3)	27,457	27,457	27,457	27,457	27,457	27,457	27,457		192,198
Programmi vahendite assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=1+3	558,909	567,112	575,460	583,994	592,766	601,840	608,499		4 088,580
	Maksed	=2+3	110,808	333,620	401,986	444,988	474,533	489,738	496,203	1 336,703	4 088,580

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	----------------------

¹⁰⁸ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), otsene teadustegevus, kaudne teadustegevus.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. a astat</i>	KOKKU
Inimressursid		213,909	215,773	215,630	215,630	215,630	215,630	215,630		1 507,832
Muud halduskulud		6,311	6,311	6,311	6,311	6,311	6,311	6,311		44,177
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	220,220	222,084	221,941	221,941	221,941	221,941	221,941		1552,009

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. aast at</i>	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	779,13	789,196	797,401	805,935	814,707	823,781	830,440		5 640,589
	Maksed	331,028	555,704	623,927	666,929	696,474	711,679	718,144	1 336,703	5 640,589

3.2.2. Üldine hinnanguline mõju haldusassigneeringutele

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Aasta	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
-------	------	------	------	------	------	------	------	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7								
Inimressursid	213,909	215,773	215,630	215,630	215,630	215,630	215,630	1 507,832
Muud halduskulud	6,311	6,311	6,311	6,311	6,311	6,311	6,311	44,177
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7 kokku	220,220	222,084	221,941	221,941	221,941	221,941	221,941	1 552,009

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7¹⁰⁹ välja jäävad kulud								
Inimressursid	2,738	2,738	2,738	2,738	2,738	2,738	2,738	19,166
Muud halduskulud	24,719	24,719	24,719	24,719	24,719	24,719	24,719	173,032
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	27,457	27,457	27,457	27,457	27,457	27,457	27,457	192,198

KOKKU	247,677	249,541	249,398	249,398	249,398	249,398	249,398	1 744,207
--------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse juba meedet haldava peadirektoraadi assigneeringutega ja/või assigneeringute ümberpaigutamise teel peadirektoraadi sees. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

3.2.2.1. Hinnanguline personalivajadus

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist.

¹⁰⁹

Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), otsene teadustegevus, kaudne teadustegevus.

– ☒ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

Aasta	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
•Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
Komisjoni peakorteris ja esindustes	1,383	1,395	1,394	1,394	1,394	1,394	1,394
Delegatsioonides							
Teadustegevus							
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad) ¹¹⁰							
Rubriik 7							
Rahastatakse mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7	- peakorteris	210	212	212	212	212	212
	- delegatsioonides						
Rahastatakse programmi vahenditest ¹¹¹	- peakorteris	37	37	37	37	37	37
	- delegatsioonides						
Teadustegevus							
Muu (täpsustage)							
KOKKU		1,630	1,644	1,643	1,643	1,643	1,643

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate ümberpaigutamise teel peadirektoraadi sees. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	
Koosseisuvälised töötajad	

¹¹⁰ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

¹¹¹ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised BA read).

3.2.3. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ☐ ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☒ hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

Assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Aasta	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
Šveitsi Konföderatsiooni rahaline osalus (Eurostat)	5,690	5,690	5,690	5,690	5,690	5,690	5,690	39,83
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU	5,690	5,690	5,690	5,690	5,690	5,690	5,690	39,83

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - (1) ☐ omavahenditele
 - (2) ☐ muudele tuludele

palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☐

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida:	Ettepaneku/algatuse mõju ¹¹²						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Artikkel							

Sihtotstarbeliste tulude puhul täpsustage, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

[...]

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave)

[...]

¹¹² Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral peab märgitud olema netosumma, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

			Finantsselgituse LISA ÜHTSE TURU PROGRAMM SOOVITUSLIK EELARVE 2020. AASTALE JÄRGNEVAL PERIOODIL	
Erieesmärk	Uus eelarverida	Peadirektoraat	Praegune mitmeaastase finantsraamistiku kohane kirjeldus	LIGIKAUDNE EELARVE*
Siseturg	03.020101	GROW	Kaupade ja teenuste siseturu toimimine ja arendamine	213 812 399
	03.020102	GROW	Siseturu haldamise vahendid	29 100 000
	03.020103	TAXUD	Regulatiivse töö toetamine – Siseturu rakendamine ja arendamine	23 800 000
	03.020104	JUST	Äriühinguõigus	7 000 000
	03.020105	COMP	Konkurentsipoliitika liidu tugevdamiseks digitaalajastul (uus meede)	140 000 000
	03.020106	FISMA	Finantsteenuste ühtse turu rakendamine ja arendamine	23 857 243
			Kaupade ja teenuste siseturg KOKKU	437 569 642
Konkurentsivõime ja VKEd	03.0202	GROW	COSME, v.a InvestEU fond	1 000 000 000
Standardimine	03.020301	GROW	Euroopa standardimine	159 600 000
	03.020302	FISMA	Finantsaruandlus- ja auditistandardid	60 910 500
			Standardimine KOKKU	220 510 500
Tarbijaküsimused	03.020401	JUST	Tarbijaküsimused	188 000 000
	03.020402	FISMA	Tarbijate ja muude lõppkasutajate suurem kaasamine liidu finantsteenuste alase poliitika kujundamisel	10 500 000
			Tarbijaküsimused KOKKU	198 500 000
Statistika	03.0205	EUROSTAT	EUROSTAT	552 000 000
Inimeste, loomade ja taimede tervis	03.0206	SANTE	Toiduainete tarneahel	1 680 000 000
Ühtse turu programm KOKKU				4 088 580 142
* Sh haldustoetuse eelarverida ja ametite toetused				